

ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ «Ο ΠΡΩΤΟΚΑΝΤΟΣ»

ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ

Τέθεικά σε εἰς φῶς ἔθνῶν
Τὸ εἶναι σε εἰς ἑπιφάνειαν ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς.
(ᾠραϊζ 1, 47)

Ἰδρυτής τοῦ «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ»
† ΑΡΧΙΜ. ΧΑΡΙΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΚΙΣ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ» ΠΕΡΙΟΔΟΥ «2010-2013»

Νικόλαος Σίμος, Πρόεδρος,
Δημήτριος Τσερεγκούνης, θεολ.-φιλολ., Ἀντιπρόεδρος,
Μαίρη Καραχάλιου, Γεν. Γραμματεῦς,
Ἄγγελος Ἀντωνέλλης, φυσικός, Ταμίας,
Γεώργιος Καραγεωργόπουλος, ἐκπαιδευτικός,
Ἀνδρέας Γουργουλιάτος, δικηγόρος,
Φώτιος Θεοδωράτος, γεωπόνος, σύμβουλοι.
ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Νικόλαος Μεσσαλάς, θεολόγος,
Ἰωάννης Σταθόπουλος, ἐκπαιδευτικός,
Κωνσταντῖνος Σπίνος

«ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ»

«LA LUMIERE DES NATIONS»
EDITION DE L' ASSOCIATION
DE LA MISSION ORTHODOXE «PROTOCLITOS»
68. RUE MIAOULI 26222 PATRAS GRECE

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
«Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» ΜΙΑΟΥΛΗ 68, Τ.Κ. 26222 ΠΑΤΡΑ,
ΤΗΛ.: 2610 329.737, 322.722, ΦΑΞ: 2610 329.390
e-mail: protoklitos@gmail.com

Ἐκδότης - Συντάκτης:
Νικόλαος Μιχ. Σίμος

Σχεδιασμός - Σελιδοποίηση:
Connections Πολιτισμός καὶ Ἐπικοινωνία
Ἡφαισίου 15, Πάτρα - τηλ.: 2610 270.924

Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία: ΤΑΧΥΤΥΠΟ
Πάροδος Διοδώρας 160, Βελβίτσι Πατρῶν
Τηλ.: 2610 461.780-790

Ἐπιταγές καὶ ἐμβάσματα παρακαλοῦμε νά
ἀποστέλλωνται στή διεύθυνσι τοῦ Συλλόγου
Μιαούλη 68 Πάτρα, Τ.Κ. 262 22, τηλ. 2610 329737
ἢ νά κατατίθενται στόν ὑπ' ἀριθμ. 32338682
λογαριασμό τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς.
IBAN: GR50 0120 6190 0000 00032338 682

BIC: EMROG RAA

Στήν περίπτωσι αὐτή οἱ δωρητές νά μᾶς
ἀποστέλλουν ἀντίγραφο τοῦ γραμματίου
καταθέσεως, πρὸς ἔκδοσιν τῆς σχετικῆς ἀποδείξεως.

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

1η Τριμηνία 2012, Τεύχος 132

Ἔκδοσις Συλλόγου

Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς

ὁ «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ»

Μιαούλη 68 Πάτρα, τηλ. 2610 329.737 Τ.Κ. 26222

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 5 €
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ 10 €

ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΞΩΦΥΛΛΩΝ

1. Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ.ΘΕΟΔΩΡΟΣ ἐγκαινιάζει τὸν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου στό Μαλάουϊ.
Σέ κάθε γωνιά τῆς Ἀφρικῆς ἀνεγείρονται Ἱ.Ναοὶ ὅπου οἱ πιστοὶ λατρεύουν τὸν Πανάγαθο Κύριο καὶ ἀναπέμπουν ὕμνους δοξολογίας καὶ εὐχαριστίας. Μεγάλη εἶναι ἡ εὐλογία σέ ὅσους συνεισφέρουν πρὸς τοῦτο καὶ μέ τήν γενναιοδωρία τους συντελοῦν στήν πρόοδο καὶ ἀνάπτυξι τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου. «εἴη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπό τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος».

2. Μυρίπνοα ἄνθη μέ ἐξάισια χρώματα στολίζουν τήν περιοχὴ γύρω ἀπό τήν μικρὴ λίμνη «Τιβεριάδα» ὅπου κτίζεται ἡ Ἱ.Μονή τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (Ντολιζί Κογκό)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
• ΕΠΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ ΤΟΥ 21ΟΥ ΑΙΩΝΑ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.Θεοδώρου Β'	3-7
• «ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ Ο ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΑΠΑΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ» † Αρχιμ. Χαρίτανος Πνευματικάκι	8-15
• ΣΚΗΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΜΑΛΑΟΥΪ	16-17
• ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΚΟΥΤΟΣ ΗΤΑΝ ΤΙΜΙΟΣ! Σεβ. Μητροπολίτου Πενταπόλεως κ. Γυγατίου	18-19
• ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΜΕΡΟΥΝ	20
• ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΛΑΟΥΪ	21
• ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΟ «ΜΕΤΩΠΟ» ΤΟΥ ΚΟΓΚΟ Ἱερομονάχου Θεολόγου	22-25
• ΟΣΑ ΔΕΝ ΜΟΥ ΕΙΠΕ... Κώστα Τσαπάρα	26-27
• ΣΤΗΛΗ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ	28-31

**ΕΠΤΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ
ΤΟΥ
21ΟΥ ΑΙΩΝΑ**

*Ο Μακαριώτατος εκφράζει την
στοργή και την αγάπη του στα
Αφρικανόπουλα.*

Παρατίθεται πολυσήμαντο κείμενο του Μακαριωτάτου Πάπα και Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας και πάσης Ἀφρικής κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Β΄ με τήν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως ἐπτὰ ἐτῶν ἀπό τῆς ἀναδείξεώς του ὡς προκαθημένου τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μακαριώτατος ἐκθέτει μέ πληρότητα τίς διαστάσεις τοῦ ἐπιτελουμένου ὑψηλοῦ ἔργου, δείχνει πόσο ἀντιλαμβάνεται κάθε πτυχή θεμάτων καί προβλημάτων γιά τήν ἐπίλυσι τῶν ὁποίων ἀναλώνεται μέ ὑπευθυνότητα καί παρουσιάζει τίς ἐπιτυχίες καί τούς ἀγῶνες του γιά τήν ἐπίτευξι τῶν στόχων πού εἶχε θέσει ἀπό τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων του.

«Ὁ ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» μέ ἀφορμή αὐτό τό εὐλογημένο Ἴωβηλαῖο εὐχεται ταπεινά ὁ Κύριος τοῦ Ἀμπελώνος νά τόν στηρίξη στήν θεοφιλή

διακονία του καί νά τόν ἀξιῶνῃ εἰς ἔτη πολλά νά γεύεται τούς γλυκόχυμους καρπούς τῆς ἐπικρατήσεως τῆς εἰρήνης καί τῶν ἀγαθῶν τοῦ Εὐαγγελίου στήν Ἀφρικανική Ἠπειρο.

«Ἡ ζωὴ ἐνός Πατριάρχου, ἡ θυσία του, ἡ διάθεσί του νά ἀγαπᾷ, νά ἀναλώνεται καθημερινῶς κοντά στό λαό τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ μεγίστη ὑπόθεσις καί τό κλειδί διά τήν ἐπιτυχίαν. Ἡ Χάρις τοῦ Παναγίου Θεοῦ κατέστησεν ἡμᾶς κοινωνούς, προστάτας, φύλακας, πνευματικούς ὁδηγούς, πατέρες, ἀδελφούς μέ διάθεσις μαθητείας καί συνοδοιπορίας πλησίον τῶν ἀδελφῶν μας, οἱ ὅποιοι περιμένουν νά πιστέψουν εἰς τόν Χριστόν, εἰς τό Εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης.»

**Ο Πατριάρχης περιδεδείξει στις
Αφρικανικές χώρες και γίνεται
δεκτός με πανηγυρισμούς.**

Γυρίζοντας τόν χρόνο πίσω κατά επτά χρόνια, ένθυμούμαι τά λόγια αυτά του Έπιβατηρίου λόγου μου και αναλογίζομαι γιατί ή 9η Όκτωβρίου του 2004 άποτελεϊ διακριτό σημείο αναφοράς, αλλά και καθοριστικό σημείο τομής σέ σχέσι με αυτά πού προηγήθηκαν και με αυτά πού ακολούθησαν. Γυρίζοντας τόν χρόνο πίσω επτά χρόνια, ένθυμούμαι τά λόγια αυτά και αναμετρώ τό βάρος τής άπόστολής: νά συνεχίσω τήν άδιατάρακτη άλυσίδα Πατριαρχικής διακονίας και προσφοράς πρός τό Χριστεπώνυμο πλήρωμα τής Άλεξανδρινής Έκκλησίας.

Η άποστολή αυτή έμπεριείχε έξ άρχής μιá διπλή πρόκλησι, τή διατήρησι τής ιστορικής συνέχειας και τήν προώθησι τής ιεραποστολής. Κατά τό πρώτο σκέλος ή άγωνία επικεντρώθηκε και ό κόπος αναλώθηκε, ώστε νά περιφρουρηθή, νά αναδειχθή και νά έκφρασθή στό σήμερα ή Άποστολική παρακαταθήκη τής Δευτερόθρονης Έκκλησίας, όπως αυτή κληροδοτήθηκε άπό τόν πρώτο Έπίσκοπο Άλεξανδρείας, τόν Άποστόλο και Εύαγγελιστή Μάρκο, και επεκτείνεται στους αιώνες ως άρχή και στάσι ζωής.

Καρποί τής ιερής αυτής παραδόσεως άποτελοϋν τά έργα χειρών ανθρώπων, οι όποιοι, αν και ένίστε κλυδωνιζόμενοι άπό πλήγματα δεινά, αν και ένίστε χειμαζόμενοι άπό συνθήκες αντίξοες, άγωνίστηκαν νά διατηρήσουν με κάθε τίμημα τήν υλική και πνευματική αύτοτέλεια τής Άλεξανδρινής Έκκλησίας.

Ίσως κάποιοι νά άναρωτιϋνται περί τής σκοπιμότητας αναλήψεως έργων ανακαινίσεως και αναδείξεως τής Πατριαρχικής Έδρας, τής Πατριαρχικής Βιβλιοθήκης, τής Ίερής Πατριαρχικής Μονής του Άγίου Σάββα στην Άλεξάνδρεια, τής Ίερής Πατριαρχικής Μονής του Άγίου Γεωργίου στο Κάιρο, των έλληνορωμαϊκών ύδατοδεξαμενών στα ύπόγεια του Πατριαρχικού Οίκου. Θά πρέπει νά αναλογιστοϋν ότι ή ιστορία θά μäs κρίνη για τήν άμέλειά μας, αν δέν διασώσουμε τά βιώματα, τίς γνώσεις και τίς έμπειρίες του παρελθόντος, όπως άποτυπώθηκαν στα μνημεία πού ανακαινίζονται. Θά πρέπει νά αναλογιστοϋν ότι οι έπερχόμενες γενεές θά μäs κρίνουν για τήν άπρονοησία μας, αν δέν διαφυλάξουμε ως κόρη όφθαλμού τήν πρώτη ύλη πού εκείνες θά χρησιμοποιήσουν για τήν διαμόρφωσι τής ιδιαίτερής τους φυσιογνωμίας.

Είναι άλήθεια ότι οι δυσκολίες αλλά και οι άγωνίες ήταν και είναι πολλές: νά αξιολογηθοϋν οι προτεραιότητες, νά εξασφαλιστοϋν οι αναγκαίοι πόροι, νά εκδοθοϋν οι άπαραίτητες άδειες, νά επιβλεφθή ή εξέλιξι των έργων, νά διατηρηθή ή πατίνα του χρόνου άπό τήν έπέλασι τής νεωτερικότητας. Τίποτα ώστε δέν μπορεί νά συγκριθή με τήν ίκανοποίησι πού νιώθει κανείς αντικρύζοντας ένα χειρόγραφο άποκατεστημένο, μιá εικόνα συντηρημένη, ένα χώρο λατρείας νά έπιστρέφη ανακαινισμένος στον φυσικό του δικαιούχο, τό ποιμνιο τής Άνατολής.

Τό ποιμνιο πού, παρά τήν δραματική άλλαγή των ιστορικών παραμέτρων, δέν ύποστέλλει τή σημαία

της Ὁρθοδοξίας. Τό ποιμνιο πού, παρά τήν ἀνατροπή τῶν πληθυσμιακῶν δεδομένων, δέν παραδίδει τά κλειδιά τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως. Τό ποιμνιο πού, ἐν μέσω τῶν σαρωτικῶν ἀλλαγῶν τῆς ἀραβικῆς ἀνοίξεως, διατηρεῖ ἐνεργό τό στίγμα του στίς τοπικές κοινωνίες.

Καί ἐάν τό ποιμνιο τῆς Ἀνατολῆς ἀντανακλᾷ μέ τήν παρουσία του τήν ἱστορική συνέχεια πού δυναμικά τέμνει τό παρόν, τό ποιμνιο τῆς Ἀφρικῆς ἀντανακλᾷ μέσω τῆς ἱεραποστολῆς τό δυναμικό ἀνοιγμα τοῦ παρόντος πρὸς τό μέλλον. Σέ αὐτό τό πεδίο ἡ πρόκλησις ἦταν ἤδη γνωστή ἀπό τήν διακονία μου στό Καμερούν καί στό Ζιμπάμπουε· καί δέν ἦταν ἄλλη ἀπό τό πῶς, ἐντός ἐνός διαφορετικοῦ πολιτισμικοῦ περιβάλλοντος, μπορεῖς νά 'διαμορφώσης ἕνα βιώσιμο, αὐτοδιαχειριζόμενο, αὐταρκες καί ἐπεκτεινόμενο ἰθαγενῆ ἐκκλησιαστικό ὄργανισμό στά πρότυπα τῶν πρώτων ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν. Σέ αὐτό τό πεδίο ἡ ἀγῶνιά εἶχε ἤδη βιωθεῖ, ἀπλά ἔλαβε ἄλλες διαστάσεις πλέον καί δέν ἦταν ἄλλη ἀπό τό πῶς θά καρποφορήσῃ ὁ σπόρος τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου σέ μία ἡπειρο πού στό παρελθόν πολλά υπέφερε ἀπό τήν ἐπιβολή ἀποικιοκρατικῶν καί ἱμπεριαλιστικῶν πολιτικῶν.

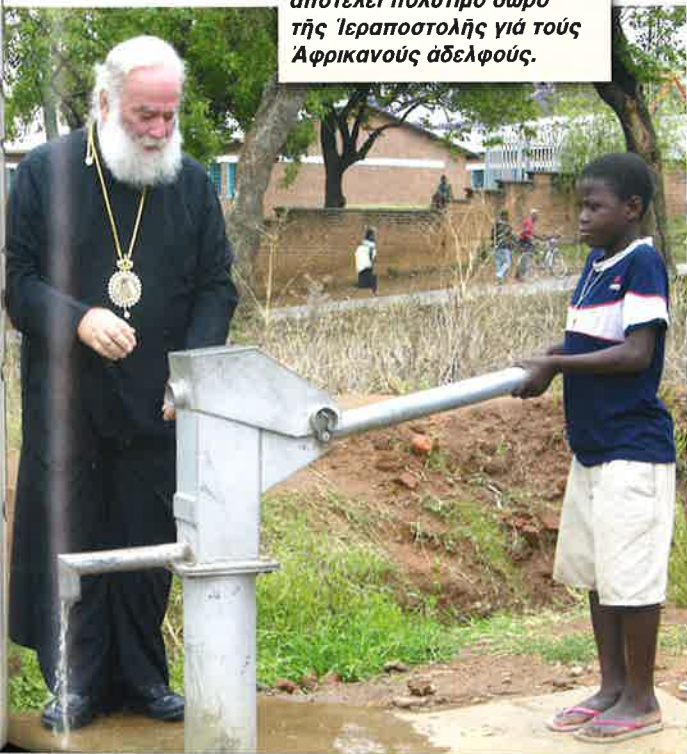
Ἐχοντας τό ἀκριβό προνόμιο νά πλαισιώνωμαι ἀπό ἐκλεκτούς Ἱεράρχες, θυσιαστικά ἀφοσιωμένους στήν πολυτίμητη διακονία τους, ἐργάστηκα γιά τήν θεμελίωσι στήν ἀφρικανική συνείδησι ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι Σῶμα Χριστοῦ καί ὄχι μία ἀκόμη

φιλανθρωπική ὀργάνωσι. Γι' αὐτό τό λόγο κατὰ τίς ὁδοιπορίες μου ἀνά τήν Ἀφρική, ἄμεση προτεραιότητα δόθηκε στήν ἐμβάθυνσι τοῦ μηνύματος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅπου ὑπάρχουν εὐήκοα ὦτα καί ἀνοικτές καρδιές, ἀκόμα καί σέ πρόχειρες χορτοκαλύβες ἢ καί κάτω ἀπό τή σκιά τῶν δέντρων.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δυσυπέβλητα ζητήματα διαρκῶς ἀναφύονται ἀναφορικά μέ τήν ὀργάνωσι, τήν χρηματοδότησι καί τήν ἐπὶ ἀνδρῶσι τῆς ἱεραποστολῆς, τήν ἐκπαίδευσι τῶν στελεχῶν, τήν μετάφρασι στίς τοπικές διαλέκτους τῶν ἱερῶν καί λειτουργικῶν κειμένων, τόν ἐλλοχεύοντα συγκρητισμό. Τά ζητήματα αὐτά πάντα ὑπῆρχαν καί πάντα θά ὑπάρχουν, διότι ἱεραποστολή σημαίνει προσφορά μέσα ἀπό τή διαχείρισι μιᾶς ζωντανῆς μά πάνω ἀπ' ὅλα ρευστῆς καί εὐμετάβλητης πραγματικότητας στό σύνολο τῶν πενήντα πέντε κρατῶν πού συναπαρτίζουν τήν ἀφρικανική ἡπειρο.

Γι' αὐτό τό λόγο ἡ προσπάθεια δέν ἀναλώθηκε μόνο στήν ἐνίσχυσι τῶν ὑπαρχόντων δομῶν, ἀλλά καί στήν ἐπέκτασι καί τῶν πολλαπλασιασμοῦ, ὅπου καινούργιες ἀνάγκες δημιουργοῦνται. Πρὸς αὐτή τήν κατεύθυνσι ὁ ἐπισκοπικός χάρτης

Ἐνα πηγᾶδι μέ καθαρό νερό ἀποτελεῖ πολύτιμο δῶρο τῆς Ἱεραποστολῆς γιά τοὺς Ἀφρικανοὺς ἀδελφοὺς.

Ὁ Πατριάρχης φυτεύει ἕνα δένδρο σέ ἀνάμνησι τῆς ἐπισκέψεώς του στό Μαλάουϊ.

**Στιγμές χαρᾶς και ἀγαλλιᾶσεως
στό ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ
Ἁγίου Γεωργίου στό Μαλάουϊ.**

τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας μετασχηματίζεται, ὥστε οἱ σκαπανεῖς τῆς ἀποτελεσματικότερα νά ἐργαστοῦν προκειμένου νά συμβάλουν στήν ἐπούλωση τῶν μετεμφυλιακῶν τραυμάτων στή Ρουάντα καί στή Σιέρρα Λεόνε ἢ στήν εὐδοκίμησι τοῦ ὀρθόδοξου μηνύματος στό εὐφορο ἔδαφος τοῦ ἀναδυομένου Νοτίου Σουδάν.

Σέ κάθε περίπτωση, ὡς προϋπόθεσι τέθηκε καί διαρκῶς τίθεται ἡ ἄρσι πάνω ἀπό τίς συμβάσεις τοῦ ἀνεπτυγμένου κόσμου καί ἡ ἄμεση ἐπαφή καί ἐπικοινωνία μέ ὄρους σεβασμοῦ μέ τήν ἰδιάζουσα ἀφρικανική ψυχολογία. Ὡς προϋπόθεσι τέθηκε καί διαρκῶς τίθεται ἡ ὑπέρβασι τῶν κοινωνικῶν καί πολιτιστικῶν φραγμάτων, χωρίς ὥστόσο αὐτό νά συνεπάγεται τήν ἀπόσπασι τοῦ ἀφρικανοῦ ἀδελφοῦ ἀπό τήν πολιτισμική του ἰδιαιτερότητα.

Βεβαίως ὁ ἀντικειμενικός στόχος ἦταν καί παραμένει ἡ παρουσίασι μέ τρόπο κατανοητό τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως μέ τήν ἐλπίδα ὁ προσεγγιζόμενος, εἴτε ὡς μονάδα εἴτε ὡς σύνολο, ἐλεύθερα νά ἐπιλέξει καί συνειδητά νά ἀποδεχθῆ τήν Ὀρθοδοξία ὡς τό δρόμο πρὸς τήν σωτηρία ὡστόσο ἡ Ὀρθόδοξος Ἱεραποστολή ἦταν καί παραμένει παράλληλα φορέας εὐρύτερων ἀλλαγῶν, καθὼς δέν ξεχνῶ ὅτι ἡ Ἀφρική περιλαμβάνει τή συντριπτική πλειοψηφία τῶν φτωχότερων ἀνθρώπων παγκοσμίως.

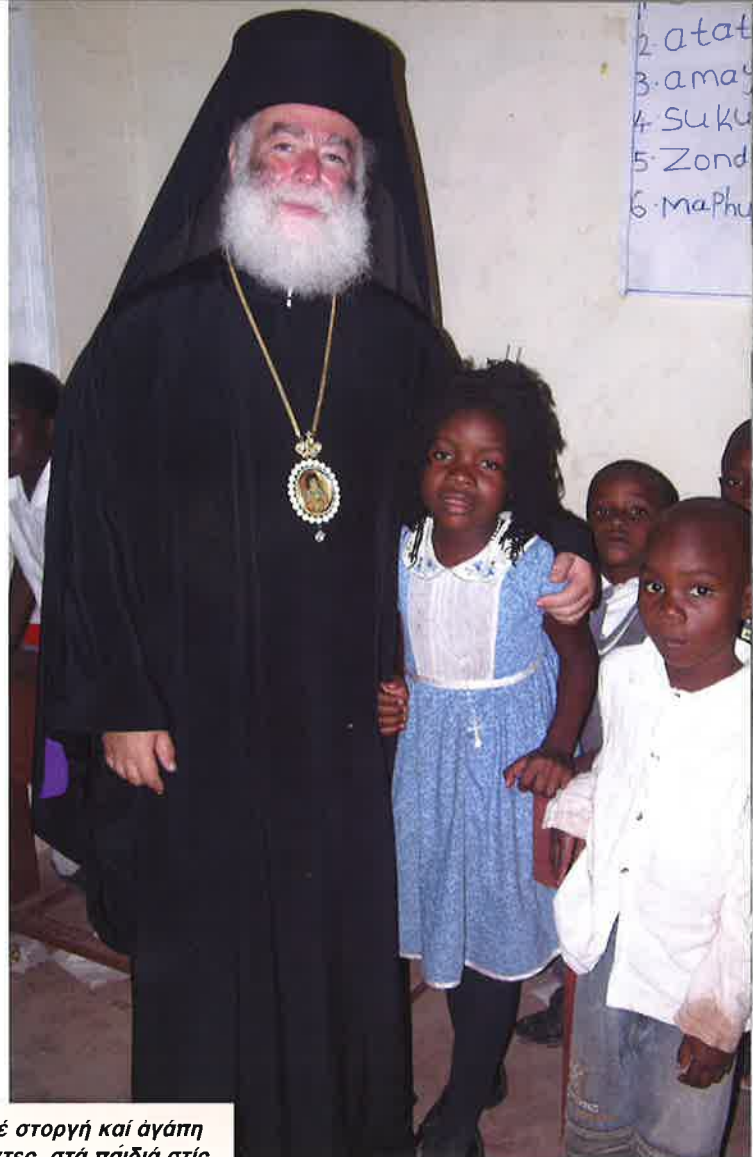
Γι' αὐτό καί οἱ δημιουργούμενοι ἱεραποστολικοὶ πυρῆνες, πέρα ἀπό τήν σπορά τῆς Εὐαγγελικῆς ἀλήθειας, ἐργάζονται καί γιά τήν δημιουργία δομῶν προωθήσεως τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐναλλακτικῶν τρόπων ἀγροτικῆς παραγωγῆς, τοῦ ἀλφαριθμητισμοῦ, τῆς ἐκπαίδευσως, τῆς ὑγειονομικῆς περιθάλψεως, τῆς δημιουργίας κοινωφελῶν ἰδρυμάτων καί τῆς παροχῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας ἀδι-

ακρίτως. Ἀπαρέγκλιτος ἄξονας γιά τὰ χρόνια πού πέρασαν ὑπῆρξε ἡ ἀρχή πὼς σέ καμία περίπτωση ἢ προσέλευσι στήν Ὀρθόδοξο πίστι δέν ἀποτελεῖ προαπαιτούμενο. Κι αὐτό διότι συνηθιστῶς κοινὸ τόπο γιά τὰ στελέχη τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἐργοῦ ὅτι ἡ ἀπάλυνσι τῆς ἀνθρώπινης δυστυχίας καί τοῦ ἀνθρώπινου πόνου εἶναι ἔκφρασι τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης πρὸς τήν ζωντανή εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τόν ἄνθρωπο.

Ὁλοκληρώνοντας τίς σκέψεις πού ξεπηδήσαν στό μυαλό τῆ μέρα αὐτῆ πού ἀναλογίζομαι τὰ ἐπτά χρόνια πού πέρασαν ἀπό τήν 9ῆ Ὀκτωβρίου τοῦ 2004, καταλήγω ὅτι ἡ ἐλπίδα καί τό ὄραμα, ὅσο κι ἂν ἡ πορεία τους ἀνασταλεῖ ἀπό δυσκολίες καί προσκόμματα, πάντοτε βρίσκουν διεξόδους ἐκφράσεως καί ὑλοποιήσεως ἀκόμα καί κάτω ἀπό τίς πλέον ἀντίξοες συνθήκες. Ἡ ἐλπίδα καί τό ὄραμα θά μπορούσαν νά συνοψιστοῦν στό τρίπτυχο: ἀκέραιη διατήρησι τῆς ὀρθοδόξου Ἀποστολικῆς παρακαταθήκης, ὀργανική ἐμφύτευσι τῆς στή διψῶσα γιά πνευματική ἀναγέννησι ἀφρικανική γῆ καί μετασχηματισμός μέσω αὐτῆς τῆς ζωῆς τῶν ἀφρικανικῶν λαῶν.

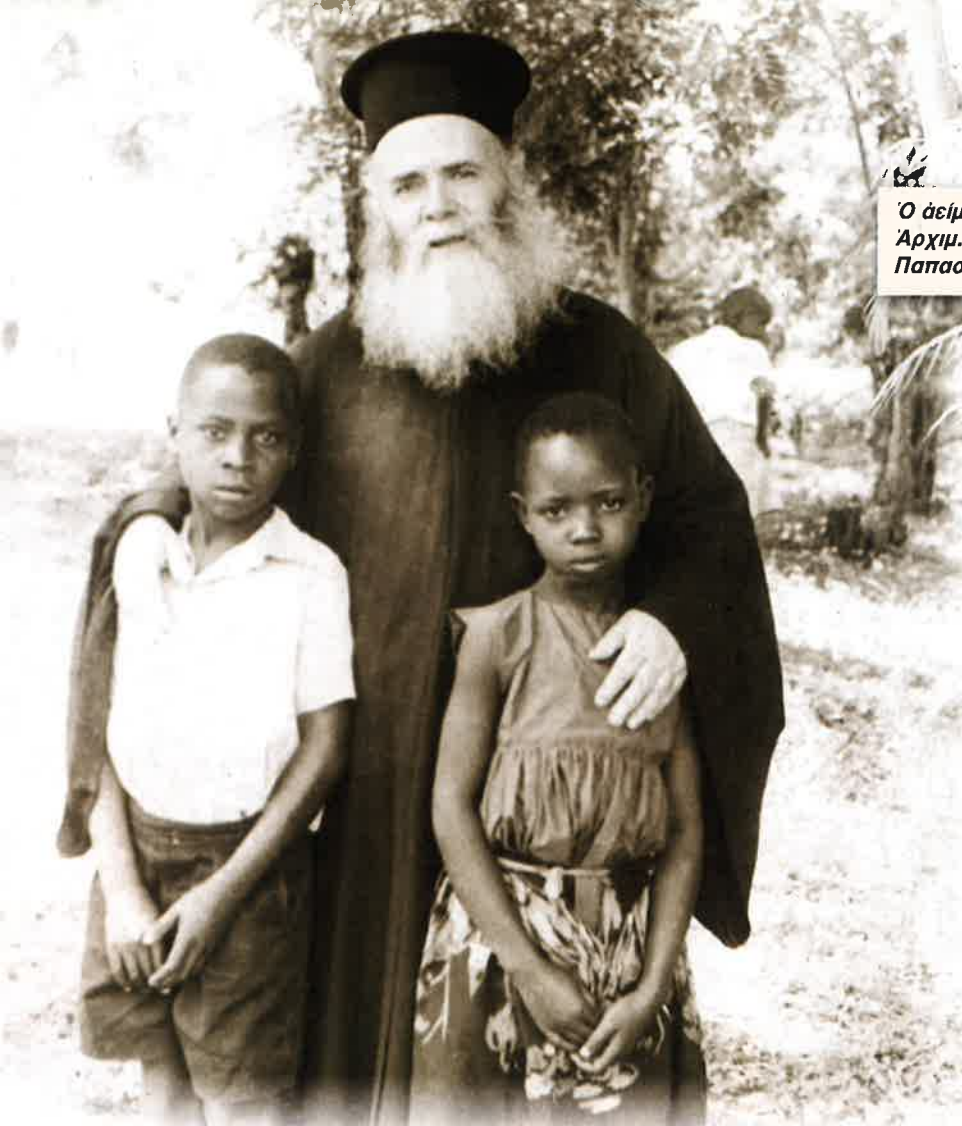
Οἱ ὕφαλοι καί οἱ σκόπελοι πάντοτε θά παραμνεύουν στό ταξίδι τῆς ζωῆς. Δέν φοβίζου, ἀλλά ἀντιθέτως ὀξύνουν τήν ἱκανότητα ὑπερβάσεως τους. Μοναδική μου ἀγωνία παραμένει, ἀπό τήν στιγμή πού ἡ Θεία Πρόνοια μοῦ ἐπεφύλαξε τήν εὐθύνη τῆς συνεχίσεως τῆς ἐπιμαρτυρίας τοῦ Ἐφόρου τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας Ἁγίου Μάρκου, ἡ ἀσφαλῆς πλοήγησι τῆς νοητῆς ὀλκάδος τῆς στὸν διαρκῶς μεταβαλλόμενο κόσμο τοῦ 21οῦ αἰῶνα.

† Ὁ Ἀλεξανδρεῖας Θεόδωρος Β΄

Ο καλός Ποιμένας με στοργή και αγάπη κοντά στους πάσχοντες, στά παιδιά στις μητέρες και τούς μεγάλους που προσέρχονται αὐτοβούλως στήν καθαρά και γνήσια διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Ὁ ἀείμνηστος Ἱεραπόστολος
Ἀρχιμ. π.Χρυσόστομος
Παπασαραντόπουλος

29-12-1972
29-12-2012
40 χρόνια
ἀπό τήν
ἐκδημία τοῦ

π. Χρυσοστόμου Παπασαραντοπούλου

Συμπληρώνονται στίς 29-12 ἐφέτος 40 χρόνια ἀπό τότε πού ὁ ἀείμνηστος Ἀρχ. π. Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος ἔφυγε γιά τόν οὐρανό, ὁ κληρικός πού ἄνοιξε δρόμους στόν σύγχρονο ἱεραποστολικό ὀρίζοντα τῆς Ἐκκλησίας.

Στό «ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ» ἔχουν δημοσιευθεῖ κατά καιρούς διάφορα ἄρθρα καί ἰδίως τοῦ Ἀρχ. π. Χαρίτωνος Πνευματικάκι στά ὁποῖα ἐξαιρεται τό ἔργο καί ἡ προσφορά του.

Ἡ ἴδρυσί τό 1972 τοῦ Συλλόγου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς «Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» ἔχει ἀναφο-ρά στόν π. Χρυσόστομο. Ὁ π. Χαρίτων Πνευματικάκις μέ ομάδα ἐπιστημόνων τόν συνέστησαν μέ σκοπό νά ἔλθῃ ἄρωγός στίς προσπάθειες τοῦ π.Χρυσοστόμου. Τοῦ ἐστάλη ἐπιστολή γιά νά λάβῃ γνῶσι τοῦ γεγονό-τος καί ἐνώ ἀναμέναμε ἀπάντησί του δέν ἐλάβαμε ἄλλη πλὴν τῆς θλιβεράς εἰδήσεως ὅτι ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ. Γιά ἓνα διάστημα ὁ «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ»

ἔμεινε μετέωρος ὡς πρός τήν κατεύθυνσι τῆς δρά-σεώς του, μέχρις ὅτου ὁ π.Χαρίτων ἀποφάσισε νά ἀκολουθήσῃ τά ἀχνάρια τοῦ παλαιοῦ του φίλου μέ τόν ὁποῖον διατηροῦσε θερμῆ ἐπαφή.

Γιά νά τιμήσουμε τήν τεσσαρακονταετῆ αὐτῆ ἐπέ-τειο δημοσιεύουμε στό περιοδικό «ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ» σέ συνέχειες τό πόνημα τοῦ π.Χαρίτωνος: «**Στήν Ἀφρική γιά τόν Χριστό ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρυσό-στομος Παπασαραντόπουλος**», πού ἔχει κυκλοφο-ρήσει σέ τρεῖς ἐκδόσεις ἀπό τό 1973.

Πιστεύουμε ὅτι ὁ π.Χαρίτων ἔχει ἀποδώσει μέ τόν κα-λύτερο τρόπο τήν προσωπικότητα τοῦ π.Χρυσοστόμου καί ὅτι ἡ δική του μαρτυρία, πού τόν ἀκολού-θησε στόν ἴδιο δρόμο, εἶναι ἰδιαίτερα ἐκφραστική καί ἐπιτυχής.

Οἱ πολυπληθεῖς φίλοι τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου θά ἔχουν ἀσφαλῶς μία ἐγκυρη καί συνοπτική πλη-ροφόρησι γιά τόν πρωτοπόρο Ἱεραπόστολο π. Χρυσόστομο Παπασαραντόπουλο.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τό μετά χείρας πονημάτιο «Στήν Άφρική γιά τό Χριστό...» τυπώθηκε τόν Μάϊο του 1973 στήν Πάτρα.

Ύστερα, αὐτός, πού τό ἔγραψε, χωρίς νά τό φαντασθῆ βρέθηκε ξαφνικά στήν Άφρική γιά τόν Χριστό. Στό κέντρο του Κονγκό, στήν **Kananga!**

Ήταν γι' αὐτόν καί πολλούς ἄλλους μιά ἀνέλπι-στη ἐκπληξις, τιμή, κλήσις Θεϊκή.

Ύπεροχη ἰδέα, γεμάτη μεγαλεῖο χριστιανικό, εἶναι ἡ Ἱεραποστολή.

Εἶναι ἐπιταγή οὐράνιος. «Πορευθέντες, μάθητεύ-σατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν». (Ματθ. 28, 19-20) Εἶναι ἐντολή του ἰδρυτοῦ του Χριστιανισμοῦ, πού ἀπό τήν ἡμέρα ἐκείνη, πού δόθηκε, δέν ἔπαυσε νά συγκινῆ τήν ἀνθρώπινη ψυχή.

Τό Γένος τό Ἑλληνικό, εὐσυγκίνητο, εὐγενές καί πολιτισμένο, ἐπί αἰῶνες ἐπῆρε πρῶτο τῆ σκυτάλη τῆς ἱεραποστολῆς. Ὅμως, αὐτή ἡ τιμημένη σκυτά-λη ἔπεσε ἀπό τά χέρια του. Τήν ἐπῆραν ἄλλοι... Καί αὐτό ξαποσταίνει. Ἄλλ' ἔως πότε;

Ἐνανουρίστηκε ἐπί αἰῶνες μέ τῆ μεγάλη ἰδέα τῆς Φυλῆς: τήν Πόλη καί τήν Ἁγία Σοφία!

Οἱ ἰδέες, βέβαια, δέν πεθαίνουν. Ὅμως, μήπως ἡ ἰδέα τῆς ἱεραποστολῆς εἶναι ἡ πιό μεγάλη ἰδέα του Γένους;

Ἐμπρός λοιπόν, ἄς ξαναζωντανέψῃ στά στήθη του.

Ὁ Ἑλληνισμός, πάντοτε καί σήμερα, δίδει τό «παρών» στά πέρατα του κόσμου. Στή θάλασσα καί στή στεριά. Παντοῦ καί στό πιό ἀπόμερο σημεῖο τῆς γῆς, θά βρῆτε μιά χούφτα Ἑλλήνων μεταναστῶν, ἐμπορευομένων, ναυτιλλομένων, ἐργατῶν, τεχνιτῶν, ἐπιστημόνων μέ ζωτικότητα θαυμαστή.

Ὡ, ἂν ὅλοι αὐτοί ἐνεπνέοντο ἀπό τῆ μεγάλη καί ἀξεπέραστη ἰδέα τῆς ἱεραποστολῆς! Μά δέν ἐμπνέ-ονται, δυστυχῶς. Ὅμως, ἀποτελοῦν ὠστόσο τῆ σκάλα τῆς ἱεραποστολῆς, τό «ἀποκοῦμπι» τῆς. Ὅσοι ξεκινήσουν γιά ἱεραποστολή δέν θά βρεθοῦν στό κενό. Θά βροῦν τήν ὁμογένεια πρόθυμη σέ βοήθεια.

Ἐνα ξύπνημα, λοιπόν, ἕνα ξεκίνημα μᾶς χρειά-ζεται. Νᾶναι ἡ ἀπαρχή τούτου ἡ ἐπί 13 χρόνια ζωῆ του στήν Ἁφρική καί ὁ μέχρις αὐτοθυσίας θάνατός του στήν Κανάνγκα του Κονγκό, του ἀφανοῦς Ἱε-ραποστόλου, ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπασαραντο-πούλου; Ἄμποτες νά ἦταν!

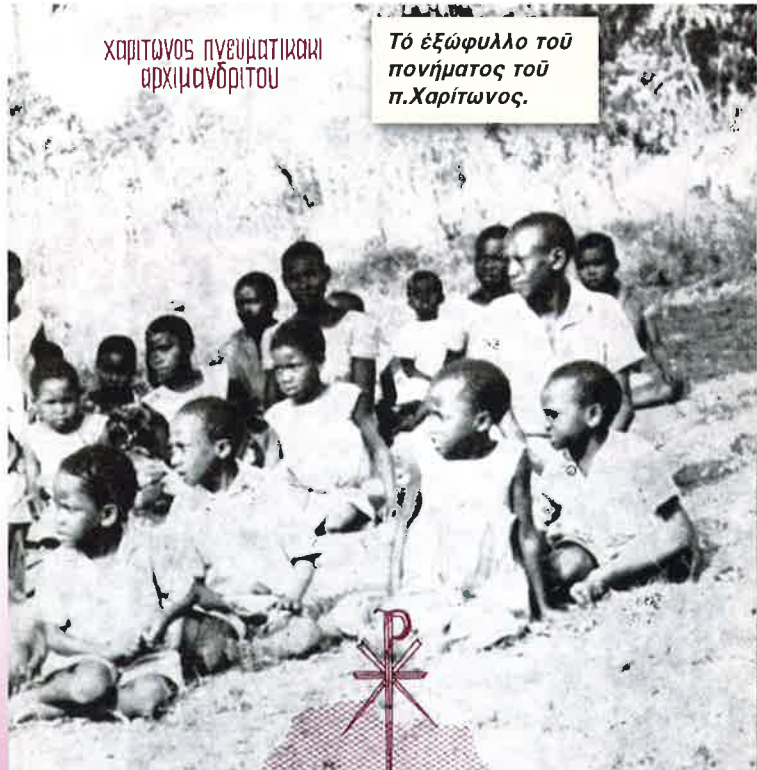
Νέοι, μέ φλόγα Χριστοῦ στήν ψυχή, καταρτισμέ-

*Ὁ ἀείμνητος Ἱεραπόστολος
Αρχιμ. π. Χαρίτων Πνευματικάκης.*

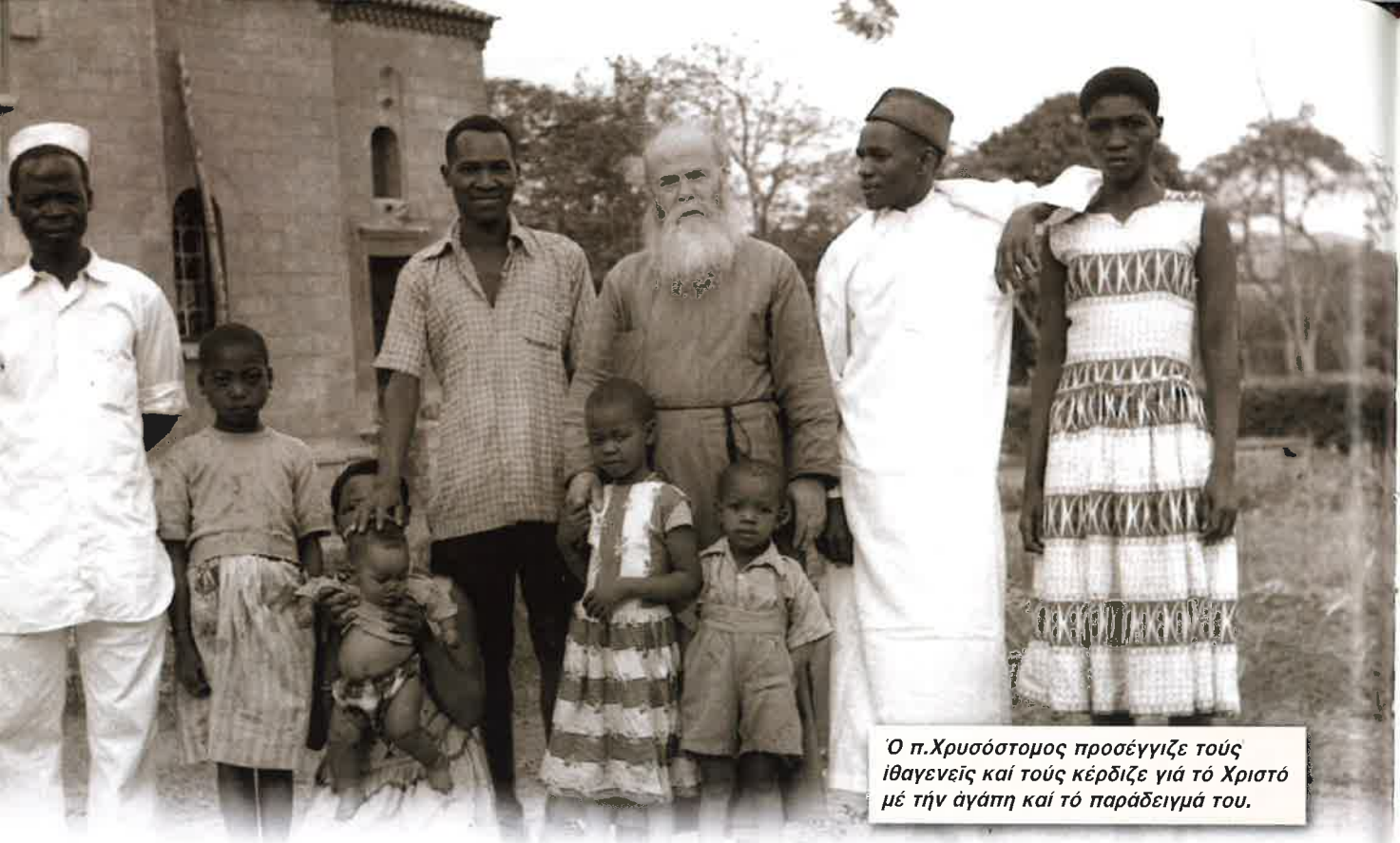

*ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΚΗ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ*

*Τό ἐξώφυλλο του
πονημάτιο του
π. Χαρίτωνος.*

**ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ
Ο ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΑΠΑΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Ο π.Χρυσόστομος προσέγγιζε τους ιθαγενείς και τους κέρδιζε για το Χριστό με την αγάπη και το παράδειγμά του.

νοι ιεραποστολικά, κάτοχοι απαραίτητως ξένων γλωσσών, ως ξεπεταχτούν σιγά-σιγά με την πνοή και την εύλογία της Όρθοδόξου Έκκλησίας

Ψυχές, που αγαπούν τον Χριστό και τον συνάνθρωπό τους, ως δώσουν μία παρουσία. Είναι ευχή διάπυρος. Είναι έπιταγή των καιρών. Είναι προσμονή των μακράν του Χριστού. Είναι νοσταλγία της Όρθοδοξίας!

Kananga, Οκτώβριος 1973

Η ΤΑΝ τά χρόνια εκείνα, τέλη του 19ου και αρχές του 20ου αιώνα, ένας νέος στην Καλαμάτα παραστρατημένος οργανοπαίκτης ήταν, άκόλαστος, άσωτος υιός ήταν. Δέν έφοβεϊτο ούτε Θεό ούτε ανθρώπους. Είχε ένα ταβερνεϊο, όπου έμαζεύετο όλη ή άλητεια της πόλεως· εκεί έγαλουχεϊτο και έπαιρνε τά συνθήματά της.

Ξαφνικά απέθανε ένας στενός φίλος του. Ός ήταν φυσικό, έπηγε στην κηδεϊα. Έκει, έλεγε κατόπιν, έσυγκλονίσθη. Τό ρητό του Ευαγγελιου «μεταβέβηκεν εκ του θανάτου εις την ζωήν», του έκανε έντύπωσι. Φεύγει από την Έκκλησία, βαθειά άναστατωμένος και με μία δυνατή απόφασι: νά μεταβή και αυτός από τον θάνατο που εύρισκετο, στην άληθινή, στή κατά Θεόν ζωή.

Χωρίς νά χάση καιρό, πηγαίνει σ' ένα έξομολόγο και με φρικη έξομολογεϊται τίς άμαρτίες του.

Κατόπιν πωλεί όλα τά υπάρχοντα του ταβερνεϊου, έπισκέπτεται όσους είχε άδικήσει και ζητεί συγχώρησι. Καταλήγει έν συνέχεια νά ζήση σαν άσκητης, στην Καλαμάτα, χωρίς νά καρή Μοναχός και αρχίζει βίον σκληρής άσκήσεως, νηστεϊες, άγρυπνίες συνεχεις και άτελειώτες διά βίου.

Λάδι δέν κατέλυε παρά μόνο Σάββατο και Κυριακή. Κρέας, ψάρια, γαλακτώδη, ούδέποτε Τετάρτη, Παρασκευή δέν έτρωγε τίποτα. Σε κλίνη δέν έκοιμάτο, παρά σε μία σανίδα κατά γής, έλάχιστες ώρες τό 24ωρο. Κατοικοῦσε σ' ένα οϊκημα με λίγα δωμάτια-κελλία, μάλλον κλουβία, στα όποια άπεφάσιαν νά μείνουν μαζί του και λίγοι νεοί ζηλωται.

Οί πόρτες των κελλιων αυτών ήσαν τόσον στενές, που δέν μπορούσε νά μπή κανεις σ' αυτά παρά μόνο πλαγίως. «Στενή ή πύλη και τεθλιμμένη ή όδός»· «Ηθελε νά τονίση- «ή άπάγουσα εις την ζωήν» (Μάτθ. 7,14)

Στό άπέρριτο αυτό οϊκημα έγινε μία αίθουσα σαν γκαράζ, όπου εκήρυττε συχνά. Έκει ήταν κρεμασμένος ένας ανθρώπινος σκελετός για νά ύπενθυμίση την ματαιότητα των έγκόσμιων.

Άκρότητες, που δέν μπορούν νά τίς φθάσουν όλοι· που, ώστόσο, ή βαθειά μετάνοια ώδήγησε πολλούς. Άκρότητες, που δείχνουν, πάντως τη δύναμη της μετανοϊας, που τίθουν σ' ένα πέταγμα του ανθρώπου προς τά άνω, σε μία έξαύλωσι του σαρκικου φρονήματος, που κρατεί τον άνθρωπο δεμένο στις έπιθυμίες και τίς πρόσκαιρες ήδονές.

Τό άτεχνο αλλά θερμό και ζωντανό κήρυγμα του ιδιότυπου άσκητου, πού έβγαине από τό βάθος τής μετανοημένης ψυχής του, έκαμνε έντύπωσι και εΐλκυε και μετέστρεφε πλήθος ανθρώπων.

Σιγά-σιγά, ώς ήταν φυσικό, έδημιουργήθη γύρω του ένας όμιλος σταθερός θερμών όπαδών και άπετελέσθη ένα ιδιότυπο άυστηρό άσκητήριο, πού έπεβίωσε και μετά τόν θάνατο του άνδρός.

Ήταν ό περιήρημος Παναγουλάκης!

ΧΡΗΣΤΟΣ-ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΑΠΑΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Σ' αυτόν τό δάσκαλο-άσκητή ήρθε από τό χωριό του, τό Βασιλίτσι τής Πυλίας-Μεσσηνίας, νά μαθητεύση τήν έποχή εκείνη και ό νεαρός Χρήστος Παπασαραντόπουλος. Οί γονείς του, φτωχοί και άγράμματοι, ούδέ τά στοιχειώδη γράμματα του Δημοτικού έμπόρεσαν νά του προσφέρουν' μόνο τή φτώχεια του έδωσαν. Τόν ένθεο ζήλο και τή δίψα του τά έδωσε, φαίνεται, κατ' εύθειαν ό Θεός. Δέν εΐναι τοϋτο σπάνιο φαινόμενο. Γι' αυτό οί άκρότητες του Παναγουλάκη μάλλον τόν εΐλκυσαν επί μακρόν διάστημα στού ιδιόρρυθμο εκείνο άσκητήριο τών άκρων.

Σήμερα δέν ύπάρχει τέτοια δίψα, τέτοιος ζήλος' και αυτά έπισύρουν από τή σημερινή νεότητα μάλλον τήν ειρωνεία και τόν καγχασμό και όχι βέβαια τόν θαυμασμό.

Ό Χρήστος όμως Παρασαραντόπουλος μαζί με τό φίλο του Φώτιο Γιαννακόπουλο, τόν γνωστό

ήδη ανά τό πανελλήνιο αοίδιμο π. Ίωήλ Γιαννακόπουλο, έμειναν σάν διψασμένα ελάφια εκεί.

Τότε δέν ύπήρχε ή σημερινή πλησμονή τών κηρυγμάτων του θείου λόγου, τών χριστιανικών βιβλίων και τών περιοδικών, τών Κατηχητικών Σχολείων, τών ποικίλων συγκεντρώσεων και Κύκλων και Χριστιανικών ομάδων τής νεολαίας. Άγνωστα πράγματα αυτά, τήν έποχή εκείνη στην χώρα μας. Και ό Παναγουλάκης τότε έφαινετο θεόπεμπτος. Και ήταν όντως.

Λένε ότι εΐχε και τό χάρισμα τής προορατικότητας. Ό Ήλιος Παναγουλάκης έθήρμανε, λοιπόν, τό ζήλο του άδολου χωριατόπουλου, Χρήστου Παπασαραντόπουλου.

Μά και ή άγνή φιλία, πού έσφυρηλατήθη με τόν π. Ίωήλ και τόν ιερομόναχο π. Νικόλαον Θεοδωρακόπουλο, αδελφόν ήδη τής Ί. Μονής Πετράκη, και τινες άλλους, έδυνάμωσαν τόν πόθο και τή δίψα του νεαρού Χρήστου νά αφιερωθή ψυχή τε και σώματι στού Θεό, όπως και οί παραπάνω φίλοι του. Άπό τό άσκητήριο εκείνο, ύστερα από 5ετή άσκησι τό 1923 έβγήκε δυναμωμένος κατά τήν ψυχή, μά όχι και κατά τό σώμα. Οί ύπερβολές του Παναγουλάκη, ή σκληρή ζωή του άσκητηρίου εκείνου, οί αγρυπνίες, οί νηστείες, στίς όποιες υπερέβαλλε τούς άλλους, εκλόνισαν τήν ύγεια του ζηλωτού Χρήστου και έμεινε διά βίου άσθενικός και με τόν φοβερό σκόλοπα τής ήμικρανίας.

Άλλά τοϋτο δέν τόν έμπόδισε στα ύψηλά φτερουγίσματα τής ψυχής του. Και ό Άπόστολος Παύλος εΐχε τό σκόλοπα τής σαρκός' γιατί και αυτός νά μή τόν έχη; «Ή γάρ δύναμις μου έν ασθένεια τελειούται»

Ό π. Χρυσόστομος εΐχε κύριο μέλημά του τήν κατήχησι και ιδιαίτερα τών παιδιών που άποτελούν τό μέλλον τής Έκκλησίας.

**Σε μία έορταστική
έκδήλωση ο πνευμα-
τικός πατέρας γεύ-
εται τούς καρπούς
των κόπων του πού
είναι ή πρόδος και
ή πνευματική προ-
κοπή των πιστών.**

(Β' Κόρ. 12,9), έλεγε ο Άπόστολος. Γιατί νά μή τό λέη και αυτός, ό μικρός και άσημος;

Μετά τήν άπόλυσί του από τό Στρατό και σέ ήλικία μόλις 23 έτών, τό 1926, χειραγωγημένος από πολλού από τόν ιεροκήρυκα τής 'Ι. Μητροπόλεως Μεσσηνίας, π. Πολύκαρπον Άνδρώνην, ό εύλαβής Χρήστος σπεύδει νά έκπληρώση ένα βαθύ πόθο του νά μπή στον 'Ι. Κλήρο. Χειροτονεΐται από τόν Μητροπολίτη Μεσσηνίας Μελέτιο Σακελλαρόπουλο εις διάκονο και τήν επόμενλη εις πρεσβύτερο μέ τό όνομα Χρυσόστομος και τοποθετείται ώς ήγούμενος στή Μονή Γαρδικίου.

Η συμπάθεια και εκτίμησις του Μητροπολίτου ήσαν καταφανείς. Τόν έχειροτόνησε σέ τόση νεαρά άκόμη ήλικία και τόν έκαμε και ήγούμενο! Έκει ό νεοχειροτονηθείς κληρικός εύρηκε τήν εύκαιρία, μαζί μέ τίς άλλες άσχολιές του, νά καταγίνη προς θεραπειάν και ενός άλλου πόθου του: νά μορφωθή, μιά πού δέν μόπορεσε νά προχωρήση στα Γράμματα και πού και ό Μελέτιος δέν τόν ενεθάρρυνε προς τούτο. Έπιδίδεται, λοιπόν, στή μελέτη. Τελειώνει τότε εκεί τό Δημοτικό Σχολείο ώς κατ' οίκον διδασχθείς.

Προικισμένος από μιά φυσική άντίληψη και εύφυΐα, ό Χρυσόστομος σημειώνει πρόοδο καταπληκτική. Διαβάζει νύχτα-μέρα. Μελετά πρωτίστως τήν Άγία Γραφή και Πατέρας τής Έκκλησίας.

Καταγίνηται παράλληλα μέ μιά ξένη γλώσσα: τή Γαλλική.

Η πολλή μελέτη τόν κουράζει συντελεί και ή μόνιμος πάθησις του προς τούτο. Η άντοχή του κάμπτεται δέν μόπορεί πολλές φορές νά συζητήση, νά κοιμηθή όμως, δέν σταματά. Θέλει νά μάθη.

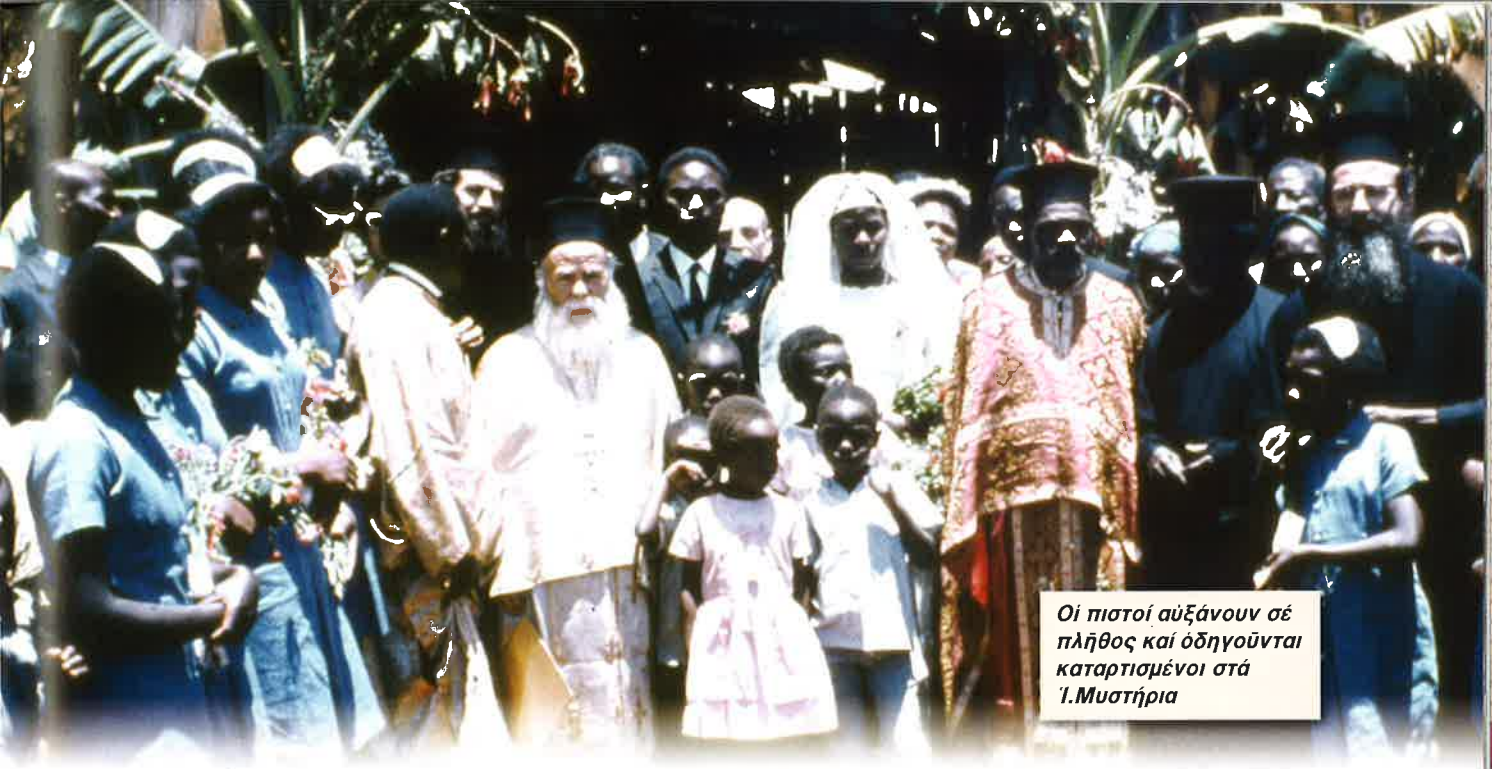
Η ισχυρά θέλησις του κάμνει τό θαύμα της και ό π.Χρυσόστομος σιγά-σιγά μορφώνεται, καταρτίζεται και γίνηται ένας αυτοδιδάκτος άνθρωπος, πού τόν νομίζεις ώς άπόφοιτο Πανεπιστημιακής Σχολής. Ό π. Πολύκαρπος Άνδρώνης, πού τόν παρακολουθούσε, «εθαύμαζε, λέγει, τήν εύρυμάθειά του, διότι εγνώριζε νά έρμηνεύη ιαμβικούς κανόνες τής Έκκλησίας μας και κείμενα αρχαίων Έλλήνων συγγραφέων» «Τή μελέτη πάντα δουλα γίνηται».

Μετά τό 1933 ή Μονή Γαρδικίου διαλύεται από έλλειψη προσωπικού· άλλ' ό π.Χρυσόστομος παραμένει δύο άκόμη χρόνια εκεί, άκατάπαυστα μελετώντας, προσευχόμενος και άσκούμενος στή κατά Θεόν ζωή.

Μετά ταύτα ύπηρετεί σαν έφημέριος σέ δυό μικρές ένορίες τής Μητροπόλεως Μεσσηνίας και στό Μετόχι τής Μονής Βουλκάνου Χρυσοκελλαρίας, κοντά στό χωριό του. Έκει άφήκε άριστες εντυπώσεις.

Άλλά και στήν Καλαμάτα δέν άφήκε λιγώτερες αναμνήσεις. Έκει ήρχετο συχνά από τό Μοναστήρι και συνειργάζετο μέ τόν π.Πολύκαρπο. Διήύθυνε μάλιστα όμιλον νέων, του όποιου τά μέλη, ώς βαθύς γνώστης τής Άγίας Γραφής, έτροφοδοτούσε και κατήρτιζε.

Μέ ιεράν συγκίνησιν αναπολούν όλοι τους τίς ήμέρες εκείνες, τήν πνευματικήν συντροφίαν, τας έν τή Μονή Λειτουργίας - στίς όποιες συχνά επήγαιναν - και όλες εκείνες τίς ψυχωφελείς συζητήσεις και έντευξεις, τόν π. Χρυσόστομον, πού μέ τόση πίστι, άρετή και στοχασμό άνταπεκρίνετο στίς άπορίες και τίς άνησυχίες τους για τόν κατά Θεόν

*Οι πιστοί αὐξάνουν σέ
πλήθος καὶ ὀδηγοῦνται
καταρτισμένοι στὰ
Ἱ.Μυστήρια*

καταρτισμό τους. Ἡ Καλαμάτα ἀτένιζε μέ ὑπόληψι καὶ βαθύν σεβασμόν τόν ζηλωτὴν Λευίτην.

Ἡ γνωριμία τοῦ π.Χρυσοστόμου τόν καιρόν ἐκείνον μέ τὴν ἀδελφότητα Θεολόγων «Ἡ Ζωή» καὶ δὴ τούς ἱεροκήρυκας Καλαμῶν π. Πολύκαρπον Ἀνδρώνην κατὰ πρώτον καὶ π. Ἰωάννην Μακρόπουλον ἀργότερα, τοῦ ἔδωσε μιὰ νέα κατεύθυνσι, πνοή. Τόν ἀποδέσμευσε ἀπὸ τό αὐστηρὸ ἐκεῖνο περιβάλλον τοῦ ἀσκητηρίου τοῦ Παναγουλάκη καὶ τοῦ ἄνοιξε νέους ὀρίζοντες.

Μετὰ τρία ἔτη καλεῖται στὰς Ἀθήνας ἀπὸ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Χρῦσανθο, πού ἐζήτησε ἀπὸ τὴν «Ζωή» κληρικόν ἀκέραιον, χριστιανόν, νά τόν διορίσῃ ἡγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Φανερωμένης Σαλαμίνας. Τῇ συστάσει τοῦ π.Πολυκάρπου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος χειροθετεῖ τόν π. Χρυσόστομον εἰς Ἀρχιμανδρίτην καὶ τόν καθιστᾷ ἡγούμενον τῆς ἱστορικῆς Μονῆς.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, στὴν ἴδια Μονή, διέμενε καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός. Ὅταν οὗτος ἀνέβη ἐκ νέου στὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνον, ὁ π. Χρυσόστομος ἀφῆκε τὴν Μονὴν Φανερωμένης καὶ ἦλθε στὰς Ἀθήνας.

Ἐκεῖ, τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀειμνήστου θεολόγου καὶ πρωτεργάτου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατηχητικῶν Σχολείων Δημ. Παναγιωτοπούλου, διορίζεται ὡς Πνευματικὸς τῶν παιδιῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἐγγράφεται στὴ Μονὴ Πετράκη καὶ ἐγκαταβίβει ἐκεῖ. Ἄλλ' ἐκεῖνος δέν περιορίζεται στὰ παιδιά. Ἐξομολογεῖ ὅλους τούς προσερχόμενους πρὸς αὐτόν. Δέχεται σέ ἀκρόασι τούς πάντας. Συμβουλεύει, παρηγορεῖ καὶ κατευθύνει μέ ταπεινωσύνη

καὶ πίστι ὅλους. Παντοῦ πρόθυμος.

Ἐκεῖ ἐκδηλώνει καὶ πάλιν τὴν ἔφεσι γιὰ μιὰ εὐρύτερη σπουδῆ. Ἀλλὰ τὰ ἐμπόδια δέν λείπουν καὶ ὁ πόθος παίρνει ἄλλη ἀναβολή.

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Υστερα ἔρχονται τὰ δύσκολα χρόνια τῆς Κατοχῆς, τοῦ λιμοῦ καὶ τοῦ παρ' ὀλίγον καταποντισμοῦ τοῦ Ἔθνους.

Τότε ὁ π.Χρυσόστομος εὐρέθη στὴν ἀκριτικὴ καὶ μαγευτικὴ Ἑδέσσα, πού ἐστέναζε καὶ ἐκείνη, μά πιό πολὺ ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπο χώρα, κάτω ἀπὸ τὴ Χιτλερικὴ τυραννία καὶ τὴ Βουλγαρικὴ ἀπειλή.

Ὁ Μητροπολίτης τότε Ἑδέσσης καὶ Πέλλης Παντελεμῶν τόν ἐνηγκαλίσθη. Τοῦ ἦταν ἓνα εὐρημα. Σωστὸ στήριγμα στοὺς καιροὺς ἐκείνους. Τόν ἐτοποθέτησε στὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ καὶ τόν ἔκαμε ἄμεσο καὶ ἐμπιστο βοηθὸ τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπίτροπο, Πρωτοσύγκελλο, τό δεξιὸ χερί σ' ὅλα, διοικητικὰ καὶ πνευματικὰ.

Ὁ π.Χρυσόστομος ἀναπτύσσει ὅλη τὴ δραστηριότητά του. Παντοῦ εἶναι μέσα.

Καὶ δέν σοῦ ἔκανε ἐντύπωσι!

Γιατί, πὼς ἦταν ὁ π.Χρυσόστομος, πού ἐγινε θρῦλος στίς ἡμέρες μας, γιατί τόν ἀξίωσε ὁ Θεὸς νά πεθάνῃ στὴν Μαύρη Ἠπειρο σάν ἱεραπόστολος τοῦ Χριστοῦ;

Ἦταν ἓνας ἄνθρωπος κοντοῦ ἀναστήματος. Ἡ φύσις τόν εἶχε στερήσει παρουσιαστικοῦ, μά καὶ ἄλλων ἐξωτερικῶν χαρισμάτων. Ἦταν ἓνας ἄνθρωπος ἀπλοϊκός, ταπεινός, πού, ὅταν μιλοῦσε, μᾶλλον ἀπωθοῦσε παρά εἴλκυε. Ἦταν βραδυγλωσσ-

σος.

Δέν ώμιλουσε ποτέ από άμβωνος· ούτε Κατηχητικό στά παιδιά έκαμνε. Δέν μπορούσε. Δέν είχε τό χάρισμα του λόγου. Σάν Λειτουργός δέν έκαμνε έντύπωσι· γιατί ήταν ισχνόφωνος και κακόφωνος, ήταν όμως άνεκτός λόγω τής ευσέβειάς του.

Γι' αυτό, όσοι δέν τόν εγνώριζαν από κοντά, μπορούσαν νά τόν περιφρονήσουν· νά τόν θεωρήσουν άνίκανον, άμελητέα ποσότητα. Και συνέβαινε αυτό. Πολλοί, πολλάκις τόν άδίκησαν.

Όσοι όμως είχαν τό εύτύχημα νά τόν πλησιάσουν και νά συνδεθούν μαζί του, έβλεπαν ένα άλλον άνθρωπο. Ταπεινόν, πρᾶο, καλοκάγαθον, μελίχιο, βαθύνουν.

Τό μυαλό του έκοβε, γεννούσε. Ήταν πολύξερος και πολύπειρος. Ή έμπειρογνωμοσύνη του επεξετείνετο και σέ ζητήματα πρακτικής και τεχνικής φύσεως. Μέ ό,τι κατεπιάνετο, τό έφερνε εις πέρας· σωστός πολυτεχνᾶς, πού λέμε.

Ήταν ιδιοφυής. Σ' όλα μέσα. Έντεϋθεν και ό Παντελεήμων, ό Μητροπολίτης Έδέσσης, έλεγε: όπου σήκωσης μία πέτρα, θά βρῆς τό Χρυσόστομο από κάτω.

Παντού και σ' όλα είχε όρθή γνώμη, ήταν ένας σύμβουλος πολύτιμος. Ένας έξομολόγος, ένας καλλιεργητής ψυχών. Πνευματικός άνθρωπος, μέ πίστι και αυταπάρνησι σπανία.

Από τίς ακρότητες του Παναγουλάκη δέν διατηρούσε καμιά.

Ή Έδεσσα τόν αγάπησε. Παραστάθηκε στίς δυσκολίες της και έπιε μαζί της τίς πικρίες τής έποχής. Αντίκρουσε μαζί της τό φάσμα τής φοβερᾶς πείνας και του όλοσχερούς έξολοθρεμού από τή φοβερᾶ πυρπόλησί της από τούς Γερμανούς τόν Σεπτέμβριο του 1944, κατά τήν όποία έκάηκε τό πενιχρό κελλί του μετά τών έλαχίστων οίκοσκειών του.

Αντίκρουσε σ' όλη τήν ώμότητά της τή γερμανική θηριωδία, τό έμπα - έβγα τών Βουλγάρων και έζησε κατόπιν, μετά τήν άποχώρησι τών Γερμανών, τήν πλέον στυγερά τρομοκρατία επί μήνας, κάτω από τήν κόκκινη σημαία τών έμοσλαύων κομμουνιστοσυμμοριτών.

Αντίκρουζε καθημερινῶς έκτελέσεις άθών θυμάτων, ου μήν αλλά και ό ίδιος πολλάκις αυτόν τουτόν τόν θάνατον. Πλήν, άτρόμητος, άπαθής, μέ πίστι και σύνεσι, έμεινε όρθιος· παρηγορητής, σύμβουλος και έμπνευστής στους χειμαζόμενους άδελφούς του.

Ή τότε κατάστασις του φόβου και τής άπειλής εύνουοϋσε τόν σπόρον του Εύαγγελίου και ό π.Χρυσόστομος έκαμάρωνε τήν άνθησι τή Χριστιανική,

τόν ζήλο, τήν προθυμία, τήν πίστι και τήν προκοπή μικρών και μεγάλων και μάλιστα τών παιδιών και τών νέων, από τούς όποιους πολλοί διεκρίθησαν.

Όστερα, όταν τά πράγματα ήρέμησαν και οι κατακτηταί έφυγαν και οι έμοκομμουνισταί άπεσύρθησαν και ή Έδεσσα άνέπνευσε, ό π.Χρυσόστομος έίπε πώς δέν χρειάζεται πιά.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ

Ο νεανικός πόθος τών σπουδών ήταν άσβεστος και γι' αυτό, ιδού σ' αυτή τήν ήλικία έκδηλώνεται άκατάσχετος. Έπρεπε νά τελειώση τό Γυμνάσιο, νά πάη στό Πανεπιστήμιο νά πάρη ένα «χαρτί», τό δίπλωμα τής Θεολογίας. Ήταν πόθος και όνειρό του.

Μά και χωρίς άπολυτήριο Γυμνασίου, δίπλωμα Θεολογίας, ήταν θεολόγος σωστός, έβαζε κάτω πολλούς θεολόγους, αλλά ήθελε έπιμόνως και τόν τίτλο και γιά μία τακτοποίησι μισθολογική, καλύτερη, αλλά και γιά άλλους λόγους, πού είχε στήν καρδιά του.

Κατορθώνει λοιπόν· από τήν Κοζάνη όπου είχε μετά τήν Έδεσσα τοποθετηθεί επί Μητροπολίτου Κωνσταντίνου, μετέπειτα Πατρών, ως τή Θεσσαλονίκη, πού έτοποθετήθη άργότερα και τήν Άθήνα, όπου τέλος κατέληξε - νά πάρη τό «χαρτί», τό άπολυτήριο του Γυμνασίου, ως κατ' οίκον διδαχθείς, μέ άριστα. Στή Θεσσαλονίκη μένει έφημέριος μικράς συνοικιακής παραλιακής Έκκλησίας, τής Άγίας Παρασκευής Άρετσούς.

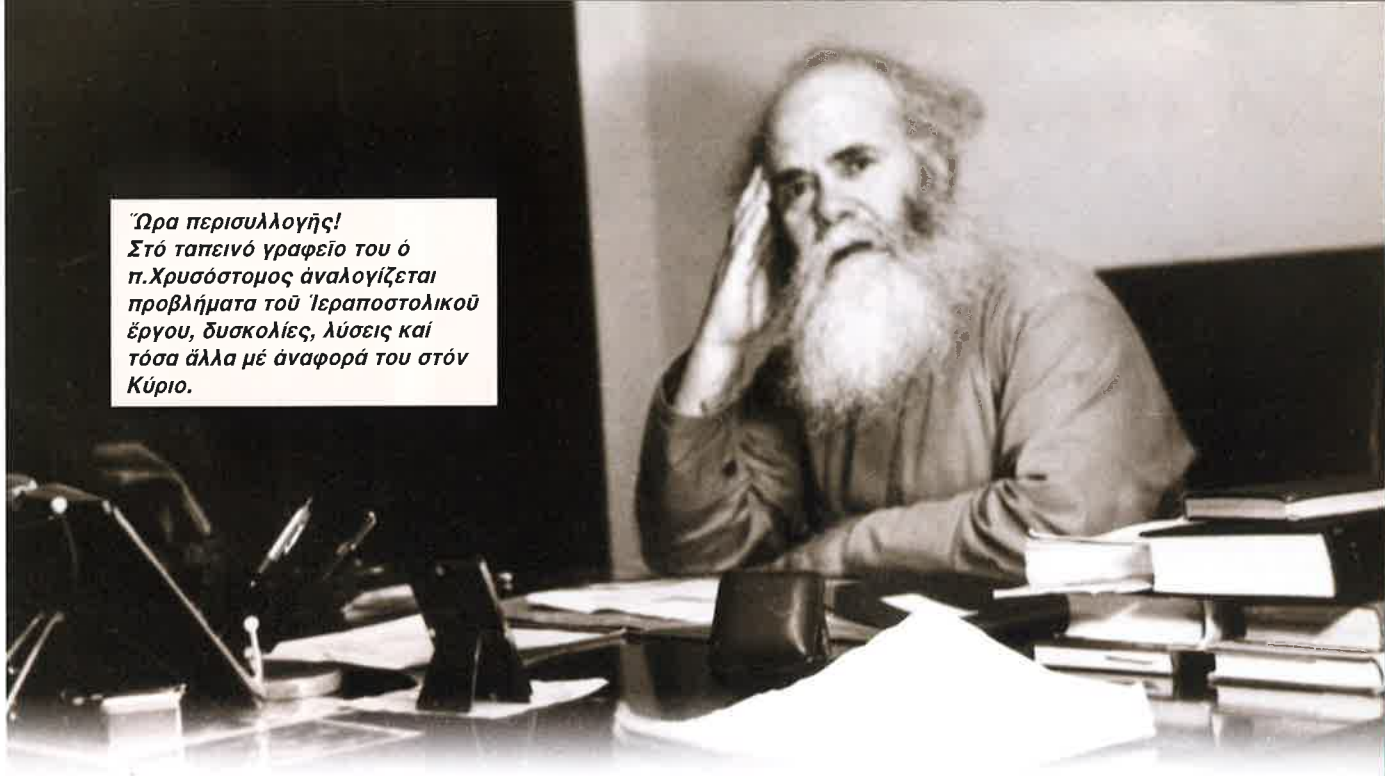
Εκεί, μέ τούς καλούς και άπλοϊκούς ψαράδες τής περιοχής, άνεπαύθη έπ' αρκετόν. Μά και έκαμε τίς γνωριμίες του μέ έκλεκτούς τής Θεσσαλονικής πιστούς, πού άργότερα θά του παρασταθούν στό μεγάλο έργο τής ιεραποστολής του.

Άλλ' ό πόθος του δέν είχε άκόμη όλοκληρωθεί. Δέν άνεπαύετο γι' αυτό πλέον στήν Θεσσαλονίκη. Έρχεται στήν Άθήνα και έγκαθίσταται εκ νέου στή Μονή τής μετανοίας του, στή Μονή Πετράκη. Έγγράφεται στή Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Άθηνών, φοιτᾶ μία τετραετία και τελειώνοντας, έγραφε τήν 21-5-1958:

«... Χθές τό άπόγευμα είχα τήν τελευταία μαθητικήν ώρα και έγκατέλειψα πλέον τό θρανιον... τόσον μικρός. Μένουν πλέον αί έξετάσεις... Πιστεύω, μέ τήν βοήθειαν και τήν χάριν του Θεού, νά πάρωμεν αίσίως τό «χαρτί».

Πράγματι, ύστερα από λίγο χρονικό διάστημα, έπήρε τό τόσο περιπόθητο «χαρτί». Ήταν τότε 55 έτών! Θά ήσυχάση λοιπόν πιά ό π.Χρυσόστομος. Είχε καλή ένορία και καλή μισθοδοσία. Μά αυτός δέν αγαπούσε τά χρήματα, ούτε τήν ήσυχία· από τόπο σέ

**Ώρα περισυλλογής!
Στό ταπεινό γραφείο του ό
π.Χρυσόστομος αναλογίζεται
προβλήματα του Ίεραποστολικού
έργου, δυσκολίες, λύσεις και
τόσα άλλα μέ αναφορά του στον
Κύριο.**

τόπο περιεφέρετο, ό,τι δέ έβγαζε τό έξώδευε.

Τώρα ό νοϋς του στριφογυρίζει άλλου και τό μάτι στηρίζεται πιό μακρυσά. Ποϋ;

ΕΊχε δοκιμάσει κι αυτός σάν έργάτης του Καλου πολλές πικρίες και απογοητεύσεις από τους Χριστιανούς. Δέν τον ικανοποιούσε ό Χριστιανισμός των Χριστιανών· ή ζωή τους, ή όλη νοοτροπία τους τον είχαν κουράσει, αν μη απέλπισει. Δέν μπορούσε πιά αυτός νά κάμη τίποτε.

Έσκέπτετο πολλές φορές: δύο χιλιάδες χρόνια είμαστε Χριστιανοί, μά τί σόί Χριστιανοί είμαστε; Καί μελαγχολούσε.

Τά χρόνια τά άνθηρά της Έδέσης δέν έβλεπε νά ξανάρχωνται. ΕΊχε περάσει ή μόρα, ό φόβος, ό λιμός και ό καταποντισμός· και τότε ό άνθρωπος τά ξεχνά όλα και παύει νάναι σε μεγάλο βαθμό άνθρωπος, Χριστιανός.

Επίσης έσυλλογίζετο, πώς δύο δισεκατομμύρια και πλέον συνάνθρωποι μας δέν έγνώρισαν καθόλου άκόμη τον Χριστό· δέν έπίστεψαν, ζοϋν στην πλάνη, στο πηχτό σκοτάδι της ειδωλολατρίας.

Ό λόγος του Αποστόλου των Έθνών ήχοϋσε στ' αυτιά της ψυχής του: «Πώς δέ πιστεύουσιν οϋ όκ ήκουσαν; Πώς δέ άκούσουσι χωρίς κηρύσσοντες;» (Ρωμ. 10, 14).

Μιά τέτοια έντονη ιδέα τον κατέτρωγε καιρό τώρα. Δέν έχειράζετο παρά τό έναυσμα, ή άφορμή. Καί αυτή δέν άργησε νάρθη.

Τήν εποχή εκείνη έσπουδαζαν στην Αθήνα μερικοί Αφρικανοί Όρθόδοξοι φοιτητά της Θεολογίας. Ό π.Χρυσόστομος τους έγνώρισε και έσχετίστηκε μαζί τους, ιδιαίτερως δέ μέ τον Θεόδωρο Ναγκιάμα.

Άκουε τίς διηγήσεις τους για τή δίψα και τον πόθο των Αφρικανών για τον Χριστό και την Όρθοδοξία. Καί άκούοντας ταϋτα «ήτο ή καρδία αυτού καιομένη».

Ό πόθος του μεγάλωνε. Πόσο νά καθήση άκόμη; Μέσα του νοιώθει μία ώριμότητα. ΕΊναι ήλικιωμένος βέβαια, 57 χρονών άνθρωπος. ΕΊναι και άνήμπορος. Φέρει ένα ασθενικό σαρκίο μέ φοβερό δέ σκόλοπα, τήν ήμικρανία.

Άλλά αυτοί οι πόθοι και οι ιδέες δέν μετριώνται μέ τά χρόνια και τήν υγεία. Η ψυχή δέν γερνά. Οϋτε κουράζεται. Καί ό π.Χρυσόστομος άποφασίζει νά πορευθή προς τήν Αφρική, τους άνευαγγελιστους λαούς της. Νά άκούσουν και οι άνθρωποι αυτοί, οι μαϋροι άδελφοί μας, για τον Χριστό.

ΕΊχε μία έλπίδα και μία διαίσθησι· και από τίς άφηγήσεις των φοιτητών της Οϋγκάντα έστερεώνετο περισσότερο πώς εκεί θά βρη μεγαλύτερη, θερμότερη ύποδοχή και διάθεσι, πώς οι Μαϋροι, χέρσος γη θά άποδώση καρπόν πολύν.

Πάντως, ό τότε Αρχιεπίσκοπος Θεόκλητος του συνιστά νά μη κινηθή από τή θέση του.

Οι φίλοι και οι γνωστοί του άκουσαν τήν άπόφασί του μέ δισταγμό:

-Ποϋ θά πās, π.Χρυσόστομε; Καί ή ήλικία σου και ή υγεία σου δέν βοηθούν για τέτοια μακρυνά πετάγματα. Τον άπέτρεπαν. Δέν θά άντέξης, θά πεθάνης.

Δέν πειράζει, έλεγε εκείνος· ύπάρχουν και στην Αφρική μνήματα.

Συνεχίζεται στο έπόμενο τεϋχος

Σκηνές από την πρόσφατη περιοδεία του Μακαριώτατου Πάπα και Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικής κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Β΄ στην Ἱ. Μητρόπολι Ζάμπιας καί ιδιαίτερα στό ΜαλάουΪ, ὅπου ὁ δραστήριος π. Ἐρμόλαος Ἱατροῦ ἀναπτύσσει πλούσιο ἱεραποστολικό ἔργο.

Γιά τόν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ. ΘΕΟΔΩΡΟ Β΄ «τό ποιμνιο

τῆς Ἀφρικῆς ἀντανακλᾶ
μέσω τῆς ἱεραποστολῆς τό
δυναμικό ἀνοιγμα τοῦ πα-
ρόντος πρὸς τό μέλλον.»

Κύριο μέλημά του εἶναι
ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
Ἐκκλησιῶν καί ἡ στελέχω-
σὶς τους μέ ἰκανοὺς ἱεραπο-
στόλους.

Ὁ ἴδιος συχνά ἐπισκέπτε-
ται καί τίς πλέον ἀπομε-
μακρυσμένες περιοχές
καί στηρίζει, νουθετεῖ καί
εὐλογεῖ τίς ἐπιτελούμενες
προσπάθειες.

Δέν ήταν κουτός. Ήταν τίμιος!

Στήν **Kinshasa** του Congo. Πρωινές ώρες. Μαζεύτηκαν κιόλας οι πελάτες στην αίθουσα άναμονής του ταμείου για τό «πάρε-δώσε», κι ό καθένας περιμένει τήν σειρά του για νά έξυπηρετηθῆ.

Ή κυρία ταμίας προσπαθεῖ νά τά βολέψῃ.

-Kabasele!

Πετάγεται από τή θέσι του ἕνα παλληκαράκι μέ μεγάλη ἑτοιμότητα καί πλησιάζει στήν θυρίδα. Ή κυρία βλέπει μιά τόν νέο καί μιά τήν κατάσταση, πού ἔχει μπροστά της. Ἐτοιμάζει τό ποσό του ἔμβασματος από τήν ἑπαρχία. Πολλά λεφτά ἑκατό χιλιάδες φράγκα, Κογκολέζικα! Καλομετρημένα.

Τά παίρνει ό νέος καί ἀπομακρύνεται σέ μιά ἄκρη νά τά μετρήσῃ.

-Kapinga! Πλησιάζει ἄλλη πελάτις μέ κάποια δυσκολία ἔχει μαζί της... δυόμισυ παιδιά ἕνα καλοδεμένο στήν πλάτη, ἕνα λίγο μεγαλύτερο, πιασμένο από τό μακρύ φουστάνι της, κι ἕνα τρίτο στήν κοιλιά της. Ἐτσι εἶναι στήν Ἄφρική ἄε βλέπεις γυναῖκα χωρίς παιδί, παιδιά, μέχρι σαρανταποδαροῦσα ἄ κανένα παιδί δέν περισσεύει! Γι' αὐτό ὑπάρχει (καί περισσεύει) ἡ χαρά καί ἡ ζωντάνια καί μέλλον, παρά τίς δυσκολίες.

Ή ταμίας ἀσχολεῖται μέ τήν περίπτωσι τῆς κυρίας, ἔνω ἐπανῆλθε τό παλληκάρι καί περιμένει ὑπομονετικά μέ τά λεφτά στό χέρι καί κάτι θέλει νά πῆ στήν ταμία.

-Τί συμβαίνει, κύριέ μου, ρωτάει μέ ἀπορία ἡ ὑπάλληλος του ταμείου, μέ ἑτοιμότητα νά ἀπαντήσῃ, μέ βάσι τήν ὑπόψία της «λάθη μετά τήν ἀπομάκρυνσι

ἐκ του ταμείου δέν ἀναγνωρίζονται».

-Κυρία, πρέπει νά ἔγινε κάποιο λάθος».

-Νεαρέ μου, δέν...

-Νά σᾶς ἐξηγήσω ἄ...

-Ὅχι, δέν παραδέχομαι...

-Κυρία, εἶναι πολλά τά λεφτά πού μου δώσατε. Ή μητέρα μου τηλεφωνικά μου εἶπε ὅτι μου ἔστειλε 20 χιλιάδες φράγκα κι ἔσεῖς μου δώσατε 100 χιλιάδες φράγκα!

Ἐμεινε ἡ ταμίας. Ξαναβλέπει τά χαρτιά της.

-Δέν εἶστε ὁ κ. Καμπασέλε;

-Ναί ἄ Καμπασέλε Τσιπούμπου.

-Ποιός εἶναι ὁ κ. Καμπασέλε Τσιπάμπα;

-Ἐγώ, ἀκούστηκε μία φωνή ἀπό πιό πέρα καί πλησίασε ἕνας μεσήλικας. Περιμένω ἕνα ἔμβασμα 100 χιλιάδων φράγκων.

Ἐμεινε μέ ἀνοιχτό τό στόμα ἡ ταμίας. Ἐκανε λοιπόν ἡ ἴδια λάθος. Θά ἔχανε 80 χιλιάδες φράγκα! Ξανακτύπησε τόν νεαρό ἡ κυρία. Αὐτή τή φορά μέ θαυμασμό.

«Υπάρχουν τέτοιοι σπουδαῖοι νέοι στή χώρα μας;»

Ἀποδείχθηκε ὅτι ὑπάρχουν. Καί ἔμαθε ὅτι ὁ τίμιος νεαρός ἦταν Ὁρθόδοξος χριστιανός.

-Θά τόχη νά τό διηγῆται!

-Οἱ παρόντες, πού ἀντελήφθησαν τό γεγονός, παρατηροῦσαν τό παλληκάρι κι αὐτοί μέ θαυμασμό.

† Ὁ Πενταπόλεως Ἰγνάτιος

Τό πρῶνὸ γάλα καί τά βιταμινούχα μπισκότα εἶναι εὐεργετικά γιά τήν σωματική ὑγεία τῶν μαθητῶν πού μερικές φορές ἀποτελοῦν γι' αὐτά τήν μοναδική τροφή τῆς ἡμέρας.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πενταπόλεως κ. Ιγνάτιος ανάμεσα σε προσκυνητές που έχουν φθάσει στην Κανάγκα από μακρινές περιοχές. Στην Ίεραποστολή εκατοντάδες πιστοί εύρισκουν πέραν από την πνευματική τροφοδοσία, στέγη, φαγητό και φάρμακα τις μέρες που θα παραμείνουν εκεί. Κατόπιν θα γυρίσουν ανεφοδιασμένοι στα χωριά τους δοξάζοντας τό Θεό με ύμνους και τραγούδια.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καμερούν κ. Γρηγόριος πού ἐπιτελεῖ πλούσιο ἱεραποστολικό ἔργο ἀνάμεσα σέ ὁμάδα νέων.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ & ΠΑΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΜΕΡΟΥΝ

Πρός
τόν Ἐντιμότατον Πρόεδρον
καί πάντα τα μέλη
τοῦ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ Ο «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ»

Ἀγαπητοί, Πρόεδρε κ. Νικόλαε Σίμο καί Μέλη τοῦ Συλλόγου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ Τεχθέντι πάντοτε.

Παρακαλῶ δεχθεῖτε τίς εὐχαριστίες μου διά τήν μέριμναν τήν ὁποίαν ἐπιδεικνύετε πρός τό ταπεινόν Ἀποστολικόν ἔργο τῆς Μητροπόλεως Καμερούν καθώς καί διά τήν ἔμπρακτον ἀγάπην σας μέ τήν ἀποστολήν, σήμερον (30-12-2011), τοῦ ποσοῦ τῶν 5.000 euro, τά ὁποῖα προορίζονται διά τό ἐν γένει φιλανθρωπικόν καί ἱεραποστολικόν ἔργον τῆς Ἱ. Μ. Καμερούν.

Ἐκτιμῶ ἀμέτρως τίς τεράστιες προσπάθειές σας διά τήν συγκέντρωσιν καί χορηγίαν τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ ἐν μέσω τῆς οικονομικῆς κρίσεως πού διέρχεται ἡ πατρίς ἡμῶν.

Μνησθεῖν Κύριος ὁ Θεός τῶν κόπων ὑμῶν καί τῶν θυσιῶν τῶν δωρητῶν ὑπέρ τοῦ Ἀποστολικοῦ ἔργου ἐν ἡμέρα Κρίσεως.

Οἱ ταπεινές εὐχές καί οἱ ολοκάρδιες εὐχαριστίες τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας θά σᾶς συνοδεύουν πάντα μέ πολλή ἀγάπη καί εὐγνωμοσύνη. Εὐχόμεθα εἰς πάντας ὑμᾶς μία εὐλογημένη Χρονιά.

Ὁ Κύριος μετά πάντων ὑμῶν
Μετά τῆς ἀγάπης Αὐτοῦ,

† Ὁ Καμερούν Γρηγόριος

Ἐπιστολή ἀπό τό Μαλάουϊ

Blantyre 14.01.2012

Ἀγαπητοί μας ἀδελφοί,

Σᾶς γράφω γιά νά σᾶς εὐχαριστήσω, γιά τήν εὐγενική δωρεά σας τῶν 5000 εὐρώ γιά τίς ἀνάγκες τῆς ἱεραποστολῆς μας στό Μαλάουϊ.

Τά χρήματα αὐτά θά τά χρησιμοποιήσουμε κυρίως γιά τό φιλανθρωπικό ἔργο τῆς ἱεραποστολῆς μας. Δυστυχῶς ἡ γενική κατάστασι τῆς χώρας εἶναι σέ δυσκολότερη κατάστασι ἀπό τίς προηγούμενες χρονιές...

Ἡ χώρα μέρα μέ τήν ἡμέρα γίνεται φτωχότερη καί ὁ κόσμος ὑποφέρει, ταλαιπωρεῖται καί πεθαίνει ἀβοήθητος.

Ὁ διευθυντής τῶν φυλακῶν, ὅπου ἐπισκεπτόμαστε συχνά, μᾶς ἀνέφερε ὅτι οἱ φυλακισμένοι ἀρρωσταίνουν καί πεθαίνουν πιό εὐκόλα τώρα. Προσπαθοῦμε μέ τίς ἐπισκέψεις μας νά φέρουμε παρηγοριά καί σέ αὐτούς. Ἐδῶ καί τό ἕνα εὐρώ ἔχει μεγάλη σημασία καί πιάνει τόπο.

Γενικά ἡ κατάστασι εἶναι ἀπελπιστική. Ἀκόμη και γιά τούς λιγότερο φτωχοῦς κάθε μετακίνησι γίνεται ὅλο καί πιό δύσκολα, ἀφοῦ ὑπάρχει γενική ἔλλειψι καυσίμων στή χώρα. Ὅλοι ὑποβαλλόμαστε

σέ πολυήμερες ἀναμονές σέ οὐρές ἐξω ἀπό τά πρατήρια καυσίμων... ἔτσι τό κάθε ἔργο μέ δυσκολία ὀλοκληρώνεται...

Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό τίς προσευχές σας καί τήν βοήθειά σας. Μή μᾶς ξεχνᾶτε. Βοηθήστε μας νά ἀνακουφίσουμε ὅσους μπορούμε καί νά μήν ἀδιαφοροῦμε γι' αὐτές τίς μεγάλες ἀδικίες καί ἀνισότητες πού διαπιστώνουμε νά συμβαίνουν γύρω μας καθημερινά.

Ἴσως ὁ Θεός νά δῇ τήν συμπόνιά μας στόν ταλαιπωρημένο μας συνάνθρωπο καί νά συμπονέση καί τίς δικές μας πληγές πού, ἂν καί δέν φαίνονται τόσο δυνατά, ὅπως ἡ πείνα καί ἡ φτώχεια καί ἡ ἀρρώστια τῶν ἰθαγενῶν, ὑπάρχουν κρυφά μέσα μας καί μᾶς καθιστοῦν ἀνελεύθερους, δούλους ποικίλων παθῶν...

Ἀδελφοί, εὐχόμαστε ὁ Θεός νά σᾶς εὐλογῇ ὅλους· καί πάλι εὐχαριστοῦμε γιά τήν συμπαράστασι στό ἔργο μας.

**Μέ ἀγάπη Χριστοῦ
ἱερέας Ἐρμόλαος Ἱατροῦ
ἀπό Μαλάουϊ**

*Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
κ. Θεόδωρος εὐλογεῖ τήν ἱεραποστο-
λική οἰκογένεια τοῦ π. Ἐρμόλαου
Ἱατροῦ πού μέ αὐτοθυσία διακονεῖ
στό Μαλάουϊ.*

*Πάνω από την
πιρόγα ο π. Θεολόγος
βαπτίζει
στά νερά «αυτού
του Αφρικανικού
Ιορδάνη» μία ό-
μάδα Πυγμαίων.*

Λίγα λόγια από τό «Μέτωπο»

Αγαπητοί μου, φίλοι του έργου του Θεού, σύμφωνα με τό καταστατικό της Έπισκοπής (υπογεγραμμένο από τόν Πατριάρχη καί Ποιμενάρχη μας), οργανώθηκε άμέσως μετά τήν άφιξί μου στό **Congo**, ή πρώτη συνάντησι του Έπισκοπικού Συμβουλίου. Είναι μία συμβουλευτική σύναξι όλων τών ιερέων, τών προέδρων τών εκκλησιαστικών επιτροπών καί τών υπευθύνων τών διαφόρων τομέων. Σέ πνευματική άτμόσφαιρα έγινε ή ένημέρωσι όλων καί ό καταμερισμός τών εύθυνών καί τών υποχρεώσεων, ώστε νά ύπάρχη μία διοικητική καί λειτουργική άρμονία στην Έπισκοπή, πού παρά τίς τεράστιες δυσκολίες (ιδίως οικονομικές) αναπτύσσεται με τήν εύλογία του Μακαριωτάτου.

Άπό τά παιδιά του Όρφανοτροφείου καί του Σχολείου μας σās μεταφέρω ξανά τίς θερμές εύχαριστίες καί τήν εκκλησι νά μήν τά ξεχνάτε. Αύτά τά παιδιά μας έχουν γίνει καί δικά σας παιδιά. Γνωρίζουν πόσο τά βοηθήσατε καί προσεύχονται γιά έσας. Ίδιως όμως προσεύχονται νά μήν ξαναμείνουν όρφανά.

Άργά, στον ρυθμό της Άφρικης, προχωράει ή άνοικοδόμησι του μοναστηριού του Άγίου Ίωάννου

του Θεολόγου. Ίσως μās κάνει λίγο άνυπόμονους ή πρόσδοκία μας, ότι θά γίνη τό πνευματικό μας κέντρο πού θά ένθαρρύνη τόν άγώνα μας. Ό Θεός στέλνει κάθε τόσο καί νέα άτομα πού ό ίδιος τά καλεϊ νά Του άφιερωθούν! Καί αύτή ή εύλάβειά τους φουντώνει μέσα στην Άγάπη Του, όπως φουντώνουν καί τά κλαράκια από τά έλαιόδεντρα πού έφερα γιά τό μοναστήρι μας από τήν Σουρωτή, από τήν εύλογημένη γειτονιά του γέροντος Παΐσιου. Όπως καταλαβαίνετε, ή διακονία έδω είναι πολύπλευρη, αλλά κάθε εκφρασί της άναγκαία.

Πέντε ήμέρες στό **Impfondo** με βοήθησαν νά ξεκουραστώ πνευματικά καί σωματικά. Η ένορία μας εκεί μεγαλώνει άσχολούμενη με τόν καθαρισμό καί τήν περίφραξι του, ώραιου κεντρικού οικοπέδου, πού χάρι στην δωρεά του «Πρωτοκλήτου» απέκτησαν. Οι καθημερινές ακολουθίες τούς συνδέουν με τήν προσευχή καί τήν λειτουργική παράδοσι της Εκκλησίας μας. Τό Σάββατο της Τυρινής τό τεράστιο ποτάμι έλαμπε μπροστά μας, ενώ στην όχθη του, στή σκιά ενός μεγάλου δέντρου, οι Πυγμαίοι όρθόδοξοι καί κατηχούμενοι τραγουδούσαν γιά τό βάπτισμα. Από τά νερά του Άφρικανικού αυτού «Ιορδάνη» βγήκαν λευκοί καί λαμπεροί είκοσι

Οί νεοφώτιστοι βγήκαν καθαροί και άλλοιωμένοι από τά νερά του ποταμού για νά συνεχίσουν μία νέα ζωή.

αυτόχθονες (όπως άποκαλούν τούς Πυγμαίους) και έπτά από τούς κατηχομένους τής πόλεως. Δύο φορές έπισκέφθηκα (έξι χιλιόμετρα δρόμος) μέ τό ποδήλατο τό χωριό τους. Ο **Joachim**, ό κατηχητής τους, μέ βοηθοΰσε νά έπικοινωνοΰμε στην γλώσσα τους. Τριάντα παιδάκια στό Σχολείο, πού τούς έστησε τό κράτος, μαθαίνουν γράμματα. Οί υπόλοιποι κυνηγοΰν στό δάσος και οι γυναίκες μαγειρεύουν. Τό απόγευμα τής Καθαρής Δευτέρας συγκεντρώθηκαν όλοι (150 άτομα) νά θρηνήσουν και νά τραγουδήσουν τήν γερόντισσα Έριέττα πού άφησε τόν παράδεισό τους για τόν οΰρανό. Μαζεύτηκαν μετά οι πιστοί μας και τούς έδωσα φάρμακα, τρόφιμα, ρούχα, μπισκότα και καραμέλες σ' όλα τα παιδάκια.

Τό όνειρο τών πιστών του **Impfondo** και ή άμεση ανάγκη τους είναι νά στεγάσουν τόν Άγιο Μάρκο, τόν προστάτη τους. Για νά φύγουμε από τό στενάχωρο σπίτι πού νοικιάζουμε είναι άπαραίτητο νά κτισθή ένας αξιοπρεπής ναός, γιατί όχι και ένα μικρό παρεκκλήσι στό χωριό τών Πυγμαίων, ώστε νά μήν βαδίζουν καθημερινά δυό ώρες για νά έρθουν στην ένορία. Άφουγκράζεστε τίς προσευχές τους;

Στήν πρωτεύουσα **Brazzaville**, τήν Κυριακή τής Όρθοδοξίας τό πρωί, ένας δαιμονικός πειρασμός κράτησε όσο και ή Θεία Λειτουργία. Όβίδες, βόμβες, έκρήξεις, ισοπέδωσαν μία όλόκληρη γειτονιά

Αυτή η μικρή χριστιανή μπορεί να στερηθεί πολλά υλικά αγαθά έχει όμως ζωντανή την έλπίδα.

Κατήχησις των Πυγμαίων μέσα στο δάσος όπου ο Ίεραπόστολος τούς επισκέφθηκε με ποδήλατο.

*Τά μικρά παιδιά
δέν παίζουν μέ
παιχνίδια, αλλά
συνεισφέρουν μέ
τόν κόπο τους
στήν έξασφάλισι
τήσ καθημερινήσ
τροφής.*

γύρω από τήν όπλαποθήκη πού έξεράγη. Στήν μισή πόλι έξοπασαν τά τζάμια καί χάλασαν στέγες. Τό χειρότερο όμως ήταν ότι χάθηκαν 300 περίπου ψυχές καί τραυματίστηκαν 2000 άτομα. Τήν Κυριακή, ημέρα τής κηδείας τους θά γίνη προσευχή καί έρανος γιά τά θύματα σέ όλες τίς ένορίες μας, γιά νά βοηθήσουν οι δικόι μας φτωχοί τούς φτωχότερους άδελφούς τους. Αυτή τήν ίδια συμβολική πράξι αγάπης έπιζητούμε καί από τούς Έλληνες πιστούς τώρα πού... έγιναν καί αυτοί πτωχοί νά νιώθουν τούς πτωχότερους.

Πόσο ευγνώμονες είμαστε σέ όλους έξας τούς άναγνώστες μας! Ο «Πρωτόκλητος», τολμώ νά πώ, μάς έχει υιοθετήσει. Χωρίς τήν έμπρακτη αυτή αγάπη σας πώς μπορεί νά ζήση καί νά οργανωθι μιά νεοσύστατη έπισκοπή πού άκόμα δέν έχει δημιουργήσει επί τόπου εισοδήματα;

Ποιός είναι ο περισσότερο «πλησίον» στόν Άφρικανό Όρθόδοξο από έξας;

Σας ζητούμε νά μείνετε κοντά μας μέ τήν προσευχή καί τήν έν Χριστώ αγάπη. Καί Έκείνος πού σας έμπνέει θά σας ανταποδώσει στό έκατονταπλάσιο τήν προσφορά τής καρδιάς σας.

**Έρομόναχος Θεολόγος
Congo, β' έβδομάδα Νηστειών**

*Αυτό είναι μαθητική τάξι.
Υπάρχουν καί χειρότερες,
κατάχαμα στήν σκιά ένός
δένδρου. Η Όρθόδοξος Ίσρα-
ποστολή κτίζει καί λειτουργεί
σχολεία πού παρέχουν ποιοτι-
κή εκπαίδευσι.*

“Όσα δέ μου εἶπε...”

Συνέχεια από τό προηγούμενο τεύχος

Κυριακή μεσημέρι. Καθόμαστε νά φᾶμε. Τέσσερις θέσεις ἄδειες στήν τραπεζαρία. Πού εἶναι τά μεγάλα παιδιά, ὁ Νικόλας, Εὐστάθιος, Δημήτριος καί Σεβαστιανός; Θά ρθοῦν ἀργότερα, τό φαγητό τό ἔχουμε κρατήσει, ἢ ἀπάντησι. Μετά δύο ὥρες ἦρθαν μέσα στήν σκόνη. Εἶχαν πάει μέ τόν π. Δημήτριο στήν πόλι **Nkayi**. Ἐκεῖ ἔχουμε τή νεοσύστατη ἐνορία τῆς Μεταμορφώσεως-Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. «Α, ἐκεῖ ἦταν πρὶν λίγες ἡμέρες ὁ π. Θεολόγος καί γύρισε μέ ράσα, γένια, σκοῦφο καί μαλλιά κατακόκκινα», μονολόγησα.

Στή γιορτή τοῦ σχολείου τῆς ἱεραποστολῆς «ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ» μέ τή λήξι τῶν μαθημάτων ἔγινε ἡ βράβευσι τῶν πρωτευσάντων καί ἀριστούχων μαθητῶν σέ δημοτικό καί γυμνάσιο.

Πρώτος βραβευθεῖς μαθητής στό γυμνάσιο, ἦταν ὁ Εὐστάθιος, τρόφιμος τοῦ ὄρφανοτροφείου. «Μπράβο, Εὐστάθιε, καλή πρόοδο καί εἰς ἀνώτερα».

Μά ἐκεῖνες τίς μέρες λάβαμε καί τή βοήθεια ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ἐνα κοντέινερ, γεμάτο ἀγάπη ἀπό τοὺς φίλους τῆς ἱεραποστολῆς Ἀθηνῶν καί Πατρῶν, εἰσέβαλε στήν αὐλή τοῦ ὄρφανοτροφείου. Γεμίσαμε ἀσφυκτικά μιά μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου μέ τρόφιμα, ροῦχα, ἐργαλεῖα, μπισκότα, σχολικά εἶδη, φάρμακα, εἶδη καθαριότητας, ἐκκλησιαστικά εἶδη, ποδήλατα καί ἄλλα πράγματα ἐξ ἴσου χρήσιμα καί ἀναγκαῖα.

Πολύ βοήθησε στήν ταξινόμησι καί διανομή ἡ γιὰ τὸν ἀπό τὴν Ἀθήνα κ. Γκλάντις Καλατζή πού μέ τὴν ἀριστη χρῆσι τῆς γαλλικῆς γλώσσας κατάφερε νά συνεργαστῆ μέ τοὺς ἐκπαιδευτικούς τοῦ σχολείου καί τό προσωπικό τοῦ ὄρφανοτροφείου. Ἐνα μεγάλο εὐχαριστῶ, φίλοι τῆς ἱεραποστολῆς ἀπὸ τά παιδιά, τό προσωπικό κι ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες ἐπισκέπτες

πού παραλάβαμε καί ἀξιοποιήσαμε τοὺς κόπους σας μέ τὸν καλύτερο τρόπο.

Ναί, ἐκφράζουμε αὐτὸ τό μεγάλο «Εὐχαριστῶ» σέ σᾶς πού ἀγοράσατε, προσφέρατε, χορηγήσατε, συγκεντρώσατε, συντονίσατε, συσκευάσατε, τρέξατε, ὑποχρεωθήκατε, ἐπιστρατεύσατε τίς οἰκογένειές σας, τά αὐτοκίνητά σας, ἰδρώσατε, ξενυχτήσατε, εἶχατε τὴν ἴδια ἀγωνία μέ μᾶς πῶς θά ἐξοικονομήσουμε τά χρήματα γιὰ τὸν ἐκτελωνισμό καί τὴ μεταφορά ἀπὸ τό **Pointe-Noire** στό **Dolisie**. Ἐμεῖς σᾶς διαβεβαιώνουμε πῶς τά διαχειριστήκαμε, ὅσο μπορούσαμε καλύτερα.

Εἶδα συγκινημένος δύο φορές νά βαπτίζονται δέκα νέοι πιστοί. Νά βγαίνουν ἀπὸ τὴ σταυροειδῆ κολυμβήθρα λευκοί καί καθαροί, νά χρίωνται, νά τοὺς φοροῦν βαπτιστικούς σταυρούς. Πιασμένοι χέρι-χέρι, μέ ἀναμμένες ἄσπρες λαμπάδες, τό νεοφώτιστο μωρό στήν ἀγκαλιά τῆς μάνας του, ν' ἀκολουθῆ ὁ νεαρός πατέρας του, ἡ μοναδική νέα, ἡ Ραφαέλα, κι ἄλλοι τρεῖς νέοι νά σέρνουν τό βαπτιστικό χορὸ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν π. Θεολόγο γύρω ἀπὸ τὴν κολυμβήθρα. Ἡ ἄλλη ὁμαδικὴ βάφτιαι τῶν τεσσάρων νέων ἔγινε κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ σεμιναρίου.

Τὴ μεθεπόμενη τῆς βάφτισης εἶδα τὴ νεοφώτιστη Ραφαέλα ν' ἀνεβαίνει τὰ σκαλιά τῆς Ἁγίας Εἰρήνης μαζί μέ τό Μάρκο, τὸν καθαριστὴ τοῦ ἰδρύματος καί νά δέχωνται τίς εὐχές τῆς Ἐκκλησίας γιὰ νά εὐλογηθῆ ὁ γάμος τους. Γάμος ἀπλὸς χωρὶς νυφικό, ρύζι καί κεράσματα, μᾶλλον ἀληθινὸ μυστήριο, ἔνωσις καί συμπόρευσις. Παρόντες ἐμεῖς ἀπὸ τό ὄρφανοτροφεῖο καί ἡ παρουσία τῆς Ἁγίας πού στό σπιτικό της συντελοῦνταν τό μυστήριο.

Μετὰ ἀπὸ λίγες ἡμέρες εἶδα καί τό γάμο τῆς δασκάλας τοῦ σχολείου μας. Ἴδιο τό μυστήριο. Κόσμος ὅμως πολὺς, καλεσμένοι κι ἄλλοι πιστοί. Γεμάτη ἡ Ἐκ-

Ἡ παραλαβὴ τῶν δεμάτων πού ἔφθασαν μέ κοντέινερ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

κλησία. Η νύφη φορούσε νυφικό, χαμογελαστή, δώρα από τούς καλεσμένους.

Καί στους δύο γάμους μετά τις στέψεις ακούγονταν τά αφρικάνικα τραγούδια, χτυπώντας ρυθμικά παλαμάκια σέ συνδυασμό μέ ρυθμικές κινήσεις τήν ώρα πού ένας ένας περνούσε νά εύχηθῆ στό ζευγάρι καλή προκοπή.

Στό **Pointe-Noire** εισπράξαμε τή χαρά καί τήν ἐκτίμησι τῶν τριῶν ἰθαγενῶν ἱερέων καί τῶν πιστῶν τῶν τριῶν ἐνοριῶν. Μεγαλόπρεπος ὁ Ι. Ν. τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ὑψώνεται δίπλα στίς ἐγκαταστάσεις τῆς ἱεραποστολῆς καί τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Σέ φτωχογειτονίες τῆς μεγαλουπόλεως στολίδι ὁ Ναός τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου καί ἡ ὑπό κατασκευή Ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς μέ τήν παρακείμενη ὑπό κατασκευή κλινική γιά τούς ἀρρώστους Ἀφρικανούς. Εὐλογεῖται τό ἔργο τοῦ π. Θεολόγου, γιατί κινεῖται μέ σύνεσι, μέ προσευχή, μέ ταπείνωσι. Κρατάει ἰσορροπίες, γιατί γνωρίζει πολύ καλά τόν κοινωνικό ἰστό τῶν Ἀφρικανῶν.

Κι ἐμεῖς πού πᾶμε κατά διαστήματα στήν Ἄφρική, διακριτικά, ὑπομονετικά, παιδαγωγικά νά χειρίζωμαστε συμπεριφορές νεοφώτιστων ἀδελφῶν μας. Ὁ λαός τοῦ **Congo** εἶναι ἀξιόλογος μέ ρυθμούς διαφορετικούς πού πρέπει νά τούς πιάσουμε. Προέχει τό παράδειγμά μας, ἡ ἡρεμία μας, ἡ διακριτική ἀγάπη μας, ἡ εὐκρίνεια μας, ἡ συνέπειά μας, ἡ ἐργατικότητα μας, ἡ αὐτοθυσία μας καί τά ἀποτελέσματα εἶναι στά χέρια τοῦ Θεοῦ.

Βλέποντας αὐτή τήν ὀρθόδοξο πνευματική ἄνθισσι καί προκοπή, λέω ὅτι ἀξίζει κάθε προσπάθεια, μικρή ἢ μεγάλη, ἀπό τούς συνεργάτες «τῶν μετόπισθεν».

Αὐτή ἡ προσπάθεια μπορεῖ νά μεταφραστῆ:

Σέ προσευχή, σέ χαρά καί διάθεσι καλή.

Σέ καλοπροαίρετη κριτική καί ὑπόδειξι.

Σ' ἓνα τηλέφωνο στηρίξεως.

Σέ οικονομική προσφορά μικρή ἢ μεγάλη.

Σέ ἀρθρογραφία μέ σκέψεις ἀπλές καί καθαρές δίχως ὑπερβολές.

Σέ γενναιοδωρη χορηγία, σέ προμήθεια καί ἀγορά προϊόντων, σέ διεκπεραίωσι, σέ συντονισμό, σέ διά-

δοσι καί ἐγγραφή μελῶν στά περιοδικά τῶν συλλόγων τῆς ἱεραποστολῆς.

Σέ συμπάραστασι καί διευκόλυνσι τῶν ἱεραποστόλων κατά τό πέρασμά τους ἀπό πόλεις, συλλόγους τῆς Ἑλλάδος.

Τέλος, ὅσοι μποροῦν νά πηγαίνουν καί στήν «πρώτη γραμμή», ἐκεῖ κάτω στή μαύρη ἡπειρο γιά συμπάραστασι καί προσφορά ὁ καθένας μέ τίς δυνατότητες καί τά μέσα πού ἔχει.

Ὁ γιατρός μέ τήν ἐπιστήμη του καί τήν ἀνθρωπιά του.

Σημείωσι: ἀπαραίτητη καί πολύ χρήσιμη θά εἶναι σέ λίγο ἡ παρουσία γιατρῶν στό ξεκίνημα τῆς λειτουργίας τῆς κλινικῆς στό **Pointe-Noire**.

Ὁ ἱερέας μέ τό πετραχήλι του γιά κατήχησι, ἐξομολόγησι, ὡς βοηθός τοῦ πολυάσχολου ἱεραποστόλου, κάνοντας τίς ἀκολουθίες τοῦ ὄρθρου, ἔσπερινου, μυστηρίων Βαπτίσεως, Γάμου, Εὐχελαίου, Θείας Λειτουργίας. (Σεβαστοί πατέρες, οἱ πιστοί καταλαβαίνουν καί τήν ἐλληνική γλώσσα, μή διστάσετε).

Οἱ ταλαντούχοι ἀγιογράφοι, μουσικοί, ζωγράφοι, γυμναστές μέ τίς ἐξειδικευμένες γνώσεις τους στά ὄρφανά καί μαθητές τῶν σχολείων.

Οἱ μηχανικοί ὡς βοηθοί καί συνεργάτες τοῦ ἀρχιτέκτονα παπά-Θεολόγου.

Οἱ ἐκπαιδευτικοί μποροῦν νά προσφέρουν τήν ἀγάπη τους μέ παιδαγωγικό, διδακτικό καί ψυχαγωγικό τρόπο. Ἐπίσης μέ τίς παρεμβάσεις τους στά ὠρολόγια προγράμματα τῶν σχολείων.

Οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι μέ τήν ἐμπειρία τους στήν κηπουρική, κτηνοτροφική, πτηνοτροφική, μελισσοκομική, ἰχθυοκαλλιέργεια κ.λ.π.

Ἀπαραίτητες προϋποθέσεις ἡ ἀγάπη, ἡ ἀγάπη, ἡ ἀγάπη καί ἡ γαλλική γλώσσα.

Καί ἡ ἀνταμοιβή τῶν παραπάνω γιά τούς κόπους τους ποιά θά εἶναι;

Πρωτόγνωρα συναισθήματα χαρᾶς, πληρότητας, εὐγνωμοσύνης, συγκινήσεως, ἀρχοντιάς-ἀνθρωπιάς, γαλήνης καί γλυκύτητας.

Κώστας Τσαπάρης

Τό ὑπό κατασκευή ἱατρεῖο-κλινική στό Pointe Noire μέ ἐνσωματωμένο Ναῖδριο τοῦ Ἁγίου Λουκά Συμφερουπόλεως.

